

Bruxelles, 24. studenoga 2022.
(OR. en)

15175/22

**Međuinstitucijski predmet:
2022/0339(NLE)**

**ENER 625
ECOFIN 1225**

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	14961/22
Br. dok. Kom.:	13690/22 + ADD 1
Predmet:	Prijedlog UREDBE VIJEĆA o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji kupnje plina, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena

---

Za delegacije se u prilogu nalazi tekst Prijedloga uredbe Vijeća o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji kupnje plina, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena nakon dogovora o sadržaju na izvanrednom sastanku Vijeća za energetiku održanome 24. studenoga 2022. Tekst u prilogu podliježe redakturi pravnika lingvista.

UREDBA VIJEĆA (EU) 2022/...

od...

o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji kupnje plina, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 122. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Ničim izazvana i neopravdana vojna agresija Ruske Federacije na Ukrajinu i dosad nezabilježeno smanjenje opskrbe država članica prirodnim plinom iz Ruske Federacije ugrožavaju sigurnost opskrbe u Uniji i njezinim državama članicama. Ruska Federacija služi se opskrbom plina kao oružjem i manipulira tržištem namjernim poremećajima u protoku plina, što je dovelo do naglog porasta cijena energije u Uniji i tako ne samo ugrozilo gospodarstvo Unije, nego i ozbiljno narušilo sigurnost opskrbe.

- (2) Neophodan je snažan i koordiniran odgovor Unije kako bi zaštitila svoje građane i gospodarstvo od prekomjernih i manipuliranih tržišnih cijena i osigurala prekogranične protoke plina do svih potrošača kojima je potreban, među ostalim u situacijama nestašice plina. Za smanjenje ovisnosti o opskrbi prirodnim plinom iz Ruske Federacije i prekomjernih cijena ključna je bolja koordinacija kupnje plina od vanjskih dobavljača.
- (3) Člankom 122. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije omogućuje se Vijeću da, na prijedlog Komisije i u duhu solidarnosti među državama članicama, odluči o mjerama primjerenima gospodarskim prilikama, osobito ako se pojave ozbiljne poteškoće u opskrbi određenim proizvodima, poglavito u području energetike. Visok rizik od potpunog zaustavljanja opskrbe ruskim plinom i ekstremno povećanje cijena energije koji ugrožavaju gospodarstvo Unije smatraju se takvim ozbiljnim poteškoćama.
- (4) Komisija je u svojoj komunikaciji od 18. svibnja 2022. naslovljenoj „Plan REPowerEU” najavila da će u suradnji s državama članicama uspostaviti platformu EU-a za energiju¹ radi zajedničke kupnje plina, ukapljenog prirodnog plina (UPP) i vodika. Tu je najavu Europsko vijeće podržalo 30. i 31. svibnja 2022. U okviru plana REPowerEU Komisija je predstavila i strategiju EU-a za vanjsko djelovanje u području energetike², u kojoj se pojašnjava kako Unija podupire globalnu, čistu i pravednu energetska tranziciju radi osiguravanja održive, sigurne i cjenovno pristupačne energije, među ostalim diversifikacijom opskrbe Unije energijom, a posebno na temelju pregovora o političkim obvezama s postojećim ili novim dobavljačima plina kako bi se povećala isporuka plina i na taj način zamijenile isporuke ruskog plina u Europu.

---

¹ COM(2022) 108 final.

² JOIN(2022) 23 final.

- (5) Platforma EU-a za energiju može imati ključnu ulogu u traženju uzajamno korisnih partnerstava kojima se povećava sigurnost opskrbe i smanjuju uvozne cijene plina kupljenog u trećim zemljama, iskorištavajući pritom zajedničku snagu Unije. U tu je svrhu ključna bolja međunarodna suradnja s dobavljačima plina (i kroz plinovode i u obliku UPP-a) te budućim dobavljačima zelenog vodika. Boljom koordinacijom među i s državama članicama u okviru platforme EU-a za energiju zajednička snaga Unije djelotvornije bi se iskoristila u odnosu s trećim zemljama.
- (6) U mjeri u kojoj i dalje postoje ozbiljne poteškoće u osiguravanju sigurnosti opskrbe, zajednička kupnja trebala bi poduzećima u državama članicama pomoći zajamčiti ravnopravni pristup novim ili dodatnim izvorima plina te osigurati niže cijene od onih koje bi se inače primjenjivale na poduzeća koja plin pojedinačno kupuju preko pružatelja usluga u korist krajnjih potrošača.
- (7) Zajednička kupnja mogla bi dovesti do povoljnijeg tretmana ili veće potpore opskrbi plinom iz obnovljivih izvora kao što su biometan i vodik (u mjeri u kojoj se mogu sigurno ubrizgavati u plinski sustav) te opskrbi plinom koji bi se inače ispustio ili spalio na baklji. Ako ni u jednoj relevantnoj jurisdikciji nema formalnih pravnih zahtjeva, poduzeća koja sklapaju ugovore na temelju ove Uredbe moći će se za mjerenje i provjeravanje emisija metana u lancu opskrbe Europske unije te za izvješćivanje o njima koristiti verzijom 2.0 norme UN-ova Partnerstva za kontrolu metana iz nafte i plina.

- (8) Novi mehanizam razvijen na temelju ove Uredbe trebao bi se sastojati od dva koraka. U prvom koraku poduzeća za prirodni plin ili poduzeća koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u Uniji agregirala bi svoju potražnju za plinom preko pružatelja usluga kojeg je ugovorila Komisija. To bi dobavljačima plina omogućilo da daju ponude na temelju velikih agregiranih količina umjesto da daju mnoge manje ponude kupcima koji im pristupaju pojedinačno. U drugom koraku poduzeća za prirodni plin ili poduzeća koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u Uniji mogu sklapati ugovore o kupnji plina, pojedinačno ili koordinirano s drugima, s dobavljačima ili proizvođačima prirodnog plina koji mogu odgovoriti na agregiranu potražnju.
- (9) Budući da i dalje postoje ozbiljne poteškoće u osiguravanju sigurnosti opskrbe, agregiranje potražnje i zajednička kupnja trebali bi poduzećima u državama članicama pomoći zajamčiti ravnopravniji pristup novim ili dodatnim izvorima plina te osigurati niže cijene od onih koje bi inače mogle vrijediti za poduzeća koja plin kupuju preko pružatelja usluga u korist krajnjih potrošača. U Komisijinu Prijedlogu uredbe o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika već se upućuje na mogućnost vrlo ograničenog oblika zajedničke kupnje plina za potrebe uravnoteženja³. Međutim, taj je prijedlog sastavljen prije vojne agresije Ruske Federacije na Ukrajinu i uz to ne sadržava detaljni koncept, već se odnosi samo na vrlo specifične potrebe operatora transportnih sustava za uravnoteženje energije. Primjereno je predložiti privremeno brzo rješenje kao neposredno i mnogo sveobuhvatnije rješenje problema neophodnih struktura za koordiniranu kupnju plina koje trenutačno ne postoje.

---

³ Vidjeti članak 64. Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka), COM(2021) 804 final.

- (10) Zajedničkom kupnjom mogla bi se ojačati solidarnost u Uniji u pogledu kupnje i distribucije plina. U duhu solidarnosti zajedničkom bi se kupnjom posebno poduprla poduzeća koja su plin prethodno isključivo ili uglavnom kupovala od ruskih dobavljača i olakšao njihov pristup opskrbi od alternativnih dobavljača prirodnog plina ili opskrbljivača pod povoljnim uvjetima kao rezultat agregiranja potražnje i zajedničke kupnje. .
- (11) Agregiranje potražnje i zajednička kupnja trebali bi pomoći u popunjavanju sustavâ skladišta plina u trenutačnoj kriznoj situaciji u slučaju da se većina europskih sustavâ skladišta plina iscrpi nakon ove zime. Nadalje, trebalo bi pomoći u koordiniranijoj kupnji plina u duhu solidarnosti.
- (12) Stoga je hitno potrebno brzo i privremeno uspostaviti zajedničku kupnju. Time bi se omogućilo brzo utvrđivanje pružatelja usluga i agregiranje potražnje. Pružatelj usluga kojeg ugovori Komisija imao bi samo određene osnovne funkcije, a postupak koji organizira imao bi obvezne elemente samo u pogledu sudjelovanja u agregiranju potražnje, ali zasad ne bi postojala obvezna koordinacija ugovornih uvjeta niti obveza da se preko tog pružatelja podnose obvezujuće ponude za kupnju plina.

- (13) Ne bi trebalo uvesti obvezu poduzećima za prirodni plin ili poduzećima koja su potrošači plina da kupuju plin preko pružatelja usluge sklapanjem ugovorâ o opskrbi plinom ili memorandumima o razumijevanju s dobavljačima ili proizvođačima plina koji su odgovorili na agregiranu potražnju. Međutim, poduzeća za prirodni plin ili poduzeća koja su potrošači plina snažno se potiču da istraže oblike suradnje koji su u skladu s pravom tržišnog natjecanja i da iskoriste pružatelja usluga kako bi ostvarila sve koristi od zajedničke kupnje. Mogao bi se dakle razviti mehanizam između pružatelja usluga i poduzeća koja sudjeluju u kojem se utvrđuju glavni uvjeti pod kojima bi se ta poduzeća obvezala na kupovanje plina koji odgovara agregiranoj potražnji.
- (14) Važno je da Komisija i države članice imaju jasan pregled planiranih i sklopljenih ugovora o opskrbi plinom u cijeloj Uniji kako bi se procijenilo jesu li ispunjeni ciljevi sigurnosti opskrbe i energetske solidarnosti. Stoga bi poduzeća ili tijela država članica trebala obavijestiti Komisiju i države članice u kojima ta poduzeća imaju poslovni nastan o planiranim velikim kupnjama plina koje premašuju 5 TWh godišnje. To bi se posebno trebalo primjenjivati na osnovne informacije o novim ili obnovljenim ugovorima. Komisiji bi trebalo omogućiti izdavanje preporuka poduzećima za prirodni plin ili tijelima relevantnih država članica, osobito ako bi se daljnjom koordinacijom moglo poboljšati funkcioniranje zajedničke kupnje ili ako pokretanje nadmetanja za kupnju plina ili planiranu kupnju plina može negativno utjecati na sigurnost opskrbe, unutarnje tržište ili energetske solidarnost. Izdavanje preporuke ne bi u međuvremenu trebalo spriječiti poduzeća za prirodni plin ili tijela relevantnih država članica da nastave s pregovorima.

- (15) Države članice trebale bi pomagati Komisiji u procjenjivanju povećavaju li te kupnje plina sigurnost opskrbe u Uniji i jesu li u skladu s načelom energetske solidarnosti. Stoga bi za pomoć u koordinaciji navedene procjene trebalo uspostaviti *ad hoc* upravljački odbor sastavljen od predstavnika država članica i Komisije.
- (16) Odgovarajući pružatelj usluga trebao bi provoditi postupak agregiranja potražnje u svrhu zajedničke kupnje. Komisija bi stoga u okviru postupka nabave u skladu s Uredbom 2018/1046⁴ trebala sklopiti ugovor s pružateljem usluga koji može razviti odgovarajući informatički alat i organizirati postupak agregiranja potražnje. Za pokrivanje operativnih troškova sudionicima u zajedničkoj kupnji mogle bi se naplaćivati pristojbe.
- (16a) Pri dodjeli prava pristupa opskrbi poduzećima koja sudjeluju u agregiranju potražnje pružatelj usluga trebao bi primjenjivati metode kojima se ne pravi razlika između manjih i većih sudionika u agregiranju potražnje i koje bi trebale biti pravedne neovisno o količini plina koju je zatražilo pojedino poduzeće. Na primjer, pružatelj usluga trebao bi dodijeliti prava pristupa koja su razmjerna količinama plina za koje su pojedinačna poduzeća navela da će ih kupiti za određeno vrijeme i mjesto isporuke. To bi moglo biti relevantno u slučajevima kada na tržištu Unije potražnja nije dovoljno pokrivena ponudom.

---

⁴ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, SL L 193, 30.7.2018., str. 1–222.

- (17) Agregiranje potražnje i kupnja prirodnog plina složeni su procesi u kojima se moraju uzeti u obzir različiti elementi, ne samo cijene već i količine, točke isporuke i drugi parametri. Odabrani pružatelj usluga trebao bi stoga imati potrebno iskustvo u upravljanju kupnjom prirodnog plina, agregiranju te kupnje ili povezanim uslugama na razini Unije. Osim toga, agregiranje potražnje i kupnja prirodnog plina ključan su element za osiguravanje sigurnosti opskrbe plinom i očuvanje načela energetske solidarnosti u Uniji.
- (17a) Zaštita komercijalno osjetljivih informacija iznimno je važna kada se informacije stavljaju na raspolaganje Komisiji, članovima upravljačkog odbora ili pružatelju usluga koji uspostavlja ili upravlja informatičkim alatom za agregiranje potražnje. Komisija bi stoga trebala primijeniti učinkovite alate za zaštitu tih informacija od svih rizika u pogledu neovlaštenog pristupa i kibersigurnosti. Svi osobni podaci koji bi se mogli obrađivati u okviru agregiranja potražnje i zajedničke kupnje trebali bi se obrađivati u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća*.
- (18) Zajednička kupnja mogla bi imati različite oblike. Mogla bi se provoditi putem nadmetanja ili aukcija koje organizira pružatelj usluga koji agregira potražnju poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina kako bi je potencijalno uskladio s ponudama dobavljača ili proizvođača prirodnog plina služeći se pritom informatičkim alatom.

- (19) Jedan je od ciljeva agregiranja potražnje i zajedničke kupnje smanjiti rizik od nepotrebnih povećanja cijena do kojih dolazi kad se poduzeća nadmeću za istu tranšu plina. Hoće li se sve koristi od zajedničke kupnje prenijeti na krajnje potrošače ovisi u konačnici o odlukama samih poduzeća. Trebalo bi uvesti ograničenja za velika poduzeća čak i ako mogu plin dalje prodavati po višim cijenama. Poduzeća koja imaju koristi od nižih kupovnih cijena plina u okviru zajedničke kupnje trebala bi te koristi prenijeti na potrošače. Mjera u kojoj se niže cijene prenose dalje bila bi važan pokazatelj uspjeha zajedničke kupnje jer je to ključno za potrošače.
- (19a) Agregiranje potražnje i zajednička kupnja trebali bi biti otvoreni poduzećima za prirodni plin i poduzećima koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u Uniji . Zajednička kupnja osobito može koristiti i industrijskim potrošačima, koji u svojim proizvodnim procesima intenzivno upotrebljavaju plin, kao što su proizvođači gnojiva, čelika, keramike i stakla, jer bi im omogućila da udruže svoju potražnju, ugovaraju isporuke plina i UPP-a te strukturiraju opskrbu u skladu sa svojim posebnim potrebama. Postupak organiziranja zajedničke kupnje trebao bi imati transparentna pravila o tome kako mu se pridružiti i osigurati njegovu otvorenost.
- (19b) Jedan od deklariranih političkih ciljeva Unije jest otvaranje agregiranja potražnje i zajedničke kupnje i za zapadni Balkan i tri pridružena istočna partnera. Stoga bi poduzećima s poslovnim nastanom u ugovornim strankama Energetske zajednice trebalo omogućiti sudjelovanje u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji koji se uvode ovom Uredbom pod uvjetom da su uspostavljeni potrebni aranžmani.

- (20) Potrebno je smanjiti ovisnost Unije o isporukama plina iz Ruske Federacije. Poduzeća koja su pod kontrolom Ruske Federacije ili bilo koje ruske fizičke ili pravne osobe ili poduzeća na koja se primjenjuju mjere ograničavanja Unije donesene na temelju članka 215. UFEU-a ili koja su u vlasništvu ili pod kontrolom bilo koje druge fizičke ili pravne osobe na koju se primjenjuju takve mjere ograničavanja trebalo bi stoga isključiti iz sudjelovanja u zajedničkoj kupnji i organiziranja postupka zajedničke kupnje.
- (21) Kako sudjelovanje poduzeća ili drugih tijela pod kontrolom ruskih fizičkih ili pravnih osoba ili poduzeća s poslovnim nastanom u Ruskoj Federaciji u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji ne bi ugrozilo cilj zamjene isporuka plina iz Ruske Federacije, navedene subjekte također bi trebalo isključiti iz sudjelovanja.

- (21a) Povrh toga, prirodni plin koji potječe iz Ruske Federacije ne bi trebao biti predmet zajedničke kupnje. U tu svrhu prirodni plin koji ulazi u države članice ili ugovorne stranke Energetske zajednice preko utvrđenih ulaznih točaka ne bi trebao biti predmet zajedničke kupnje jer će prirodni plin podrijetlom iz Ruske Federacije vjerojatno ući u države članice ili ugovorne stranke Energetske zajednice preko tih ulaznih točaka.
- (22) Sudionici zajedničke kupnje plina možda će trebati financijska jamstva ako neko poduzeće ne bi moglo platiti konačni ugovoreni iznos. Države članice ili drugi dionici mogli bi sudionicima u zajedničkoj kupnji pružiti financijsku potporu, uključujući jamstva. Pružanje financijske potpore trebalo bi se odvijati u skladu s pravilima Unije o državnim potporama, uključujući privremeni okvir u kriznim situacijama, prema potrebi.
- (23) Popunjavanje sustavâ skladišta plina ključno je za osiguravanje sigurnosti opskrbe u Uniji. Zbog smanjenja opskrbe prirodnim plinom iz Ruske Federacije države članice mogle bi naići na izazove u popunjavanju sustavâ skladišta plina radi osiguravanja sigurnosti opskrbe plinom za zimu 2023./2024. kako je propisano Uredbom (EU) 2022/1032⁵. Korištenje mogućnosti pružatelja usluga da agregira potražnju moglo bi pomoći državama članicama da ublaže te izazove. Time bi se, u okviru prava tržišnog natjecanja, osobito moglo poduprijeti koordinirano upravljanje punjenjem i skladištenjem za sljedeću sezonu punjenja, čime bi se izbjegle prekomjerne vršne cijene uzrokovane, među ostalim, nekoordiniranim punjenjem skladišta.

---

⁵ Uredba (EU) 2022/1032 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina, SL L 173, 30.6.2022., str. 17.

- (24) Kako bi osigurale da zajednička kupnja doprinosi punjenju sustavâ skladišta plina u skladu s prijelaznim ciljevima utvrđenima u Uredbi (EU) 2022/1032, države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da poduzeća za prirodni plin pod njihovom jurisdikcijom upotrebljavaju postupak koji organizira pružatelj usluga kao moguće sredstvo za postizanje ciljeva napunjenosti.
- (25) Uredbom (EU) 2022/1032 propisano je da države članice do studenoga 2023. napune svoje sustave skladišta plina do 90 % kapaciteta. Ta je ciljna vrijednost viša od one za studeni 2022. (80 %). Zajednička kupnja mogla bi pomoći državama članicama da ostvare taj novi cilj. Pritom bi države članice od domaćih poduzeća trebale tražiti da preko pružatelja usluga agregiraju potražnju s dovoljno velikim količinama plina kako bi se smanjio rizik da se sustavi skladištâ ne mogu napuniti. Države članice trebale bi zahtijevati da njihova poduzeća u postupak agregiranja potražnje uključe količine koje odgovaraju najmanje 15 % njihova cilja napunjenosti skladišta za sljedeću godinu, što odgovara količini od oko 13,5 milijardi kubičnih metara za cijeli EU. Države članice bez podzemnih skladišta na svojem državnom području trebale bi sudjelovati u postupku agregiranja potražnje s količinama koje odgovaraju 15 % njihove obveze raspodjele tereta na temelju članka 6.c Uredbe (EU) 2017/1938.
- (25a) Agregiranjem potražnje i zajedničkom kupnjom ne propisuje se upravljanje skladištima plina, među ostalim strateškim skladištima plina, te se njima ne dovode u pitanje Uredba (EU) 2022/1032 i Uredba (EU) 2017/1938.

- (26) Kako bi učinkovito iskoristila zajedničku kupnju i sklopila ugovore o plinu s dobavljačima koji pružatelju usluga ponude plin, poduzeća bi trebala moći koordinirati uvjete kupnje kao što su količine, cijena plina, točke isporuke i vrijeme isporuke, u skladu s pravom Unije. Poduzeća za prirodni plin koja sudjeluju u konzorciju za kupnju plina trebala bi u skladu s člankom 101. UFEU-a osigurati da se informacije koje se izravno ili neizravno razmjenjuju ograničene na ono što je nužno za postizanje cilja. Odredbama o transparentnosti i upravljanju u ovoj Uredbi ujedno bi trebalo osigurati da se ugovorima konzorcija ne ugrožava sigurnost opskrbe ili energetska solidarnost, posebno ako su države članice izravno ili neizravno uključene u postupak kupnje.
- (27) Iako se može osnovati više konzorcija za kupnju plina, najdjelotvornija opcija bila bi uspostava jedinstvenog konzorcija za kupnju plina koji obuhvaća što više poduzeća kako bi se preko pružatelja usluga agregirala potražnja i koji je uspostavljen na način koji je u skladu s pravom tržišnog natjecanja Unije. Uz to, udruživanje snaga u jedinstveni konzorcij za kupnju plina trebalo bi povećati pregovaračku moć Unije i omogućiti povoljne uvjete koji bi teško bili mogući za mala poduzeća iz Unije ili u slučaju fragmentiranog djelovanja.

- (28) Uspostava i provedba konzorcija za kupnju plina na temelju ove Uredbe trebale bi se provoditi u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju, kako je primjenjivo s obzirom na trenutačne iznimne okolnosti na tržištu. Komisija je navela da je spremna pomoći poduzećima u formiranju takvog konzorcija za kupnju plina te na temelju članka 10. Uredbe 1/2003 donijeti odluku o neprimjenjivosti članaka 101. i 102. UFEU-a, pod uvjetom da se uvedu i poštuju relevantne zaštitne mjere. Komisija je izrazila i spremnost osigurati neformalne smjernice u mjeri u kojoj se poduzeća koja sudjeluju u drugim konzorcijima suočavaju s nesigurnošću u pogledu ocjenjivanja jednog ili više elemenata dogovora o zajedničkoj kupnji prema kriterijima pravila Unije o tržišnom natjecanju.
- (30) U skladu s načelom proporcionalnosti, mjere koje se odnose na agregiranje potražnje i zajedničku kupnju ne prelaze ono što je potrebno za ostvarivanje njihova cilja jer će se provoditi na dobrovoljnoj osnovi, uz samo ograničenu iznimku u pogledu obveznog sudjelovanja u agregiranju potražnje radi popunjavanja sustava skladišta plina, a privatna poduzeća i dalje će biti strane ugovora o opskrbi plinom sklopljenih u okviru zajedničke kupnje.

- (31) Kako bi se optimizirao apsorpcijski kapacitet za UPP Unijinih terminala za UPP i korištenje sustavâ skladišta plina, potrebni su poboljšani mehanizmi za transparentnost i organizirano tržište koje olakšava sekundarnu trgovinu kapacitetima sustavâ skladišta plina i terminalâ za UPP, slični onima kakvi već postoje za transport plina plinovodima. To je posebno važno u kontekstu izvanrednog stanja i prijelaza s protoka plina iz plinovoda iz Ruske Federacije na UPP. Odredbe u tu svrhu već postoje u Prijedlogu Komisije o reviziji Uredbe o plinu iz paketa za dekarbonizaciju tržišta vodika i plina⁶. Stavljanje tih odredaba u prvi plan u okviru odgovora na krizu ključno je za transparentno i učinkovitije iskorištavanje terminalâ za UPP i sustavâ skladišta plina. U pogledu paneuropske platforme za transparentnost, države članice trebale bi moći koristiti se postojećim platformama Unije za transparentnost za terminale za UPP i sustave skladišta plina kako bi se osigurala brza provedba ove Uredbe. Kad je riječ o platformi za rezerviranje sekundarnih kapaciteta, operatori terminalâ za UPP i skladištâ plina trebali bi se moći koristiti svojim postojećim platformama opremajući ih potrebnim značajkama.

---

⁶ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika, COM(2021) 803 final; Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka), COM(2021) 804 final.

- (32) Kad je riječ o dugoročnom rezerviranju kapaciteta za transport plina, postojećim pravilima za upravljanje zagušenjem utvrđeni su postupci u skladu s načelom „koristi ili izgubi”. Ti su postupci, međutim, spori jer je njihov učinak vidljiv tek nakon najmanje šest mjeseci i zahtijevaju složene administrativne postupke nacionalnih regulatornih tijela. Ta bi pravila stoga trebala ojačati i pojednostavniti kako bi se operatorima plinskih sustava pružili alati za brzu reakciju na promjene u protoku plina i rješavanje mogućih zagušenja. Novim bi se pravilima posebice moglo ubrzati stavljanje na tržište dugoročnih kapaciteta koji bi inače ostali neiskorišteni i tako povećati učinkovitost plinovoda.
- (33) Operatori transportnih sustava trebali bi analizirati dostupne informacije o tome kako korisnici mreže koriste transportnu mrežu i utvrditi postoji li nedovoljna iskorištenost ugovorenog stalnog kapaciteta. Nedovoljna iskorištenost trebala bi se definirati kao situacija u kojoj korisnik mreže koristi ili na tržištu nudi u prosjeku manje od 80 % rezerviranog stalnog kapaciteta u prethodnih 30 dana. U slučaju nedovoljne iskorištenosti, operator transportnog sustava trebao bi objaviti raspoloživi kapacitet za sljedeću mjesečnu aukciju i potom ga na njoj prodati. Alternativno bi nacionalna regulatorna tijela trebala imati mogućnost odlučiti se za primjenu mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed. U potonjem slučaju taj bi se mehanizam trebao primjenjivati na sve točke međusobnog povezivanja, bez obzira na to jesu li zagušene ili ne.

- (33a) Poduzeća koja kupuju plin ili nude isporuku plina unaprijed utvrđenim odredištima putem zajedničke kupnje trebala bi osigurati kapacitete za transport od svojih točaka opskrbe plinom do odredišta. Primjenjuju se važeća pravila unutarnjeg tržišta, uključujući kodekse plinske mreže, kako bi se pomoglo u osiguravanju kapaciteta za transport. Nacionalna regulatorna tijela, operatori transportnih sustava, operatori terminalâ za UPP i skladištâ plina te platforme za rezerviranje trebali bi istražiti mogućnosti za poboljšanje upotrebe infrastrukture na cjenovno pristupačan način istraživanjem mogućnosti za razvoj novih proizvoda u području transportnih kapaciteta koji povezuju točke međusobnog povezivanja unutar EU-a, terminale za UPP i sustave skladištâ plina uz uvažavanje primjenjivih pravila unutarnjeg tržišta, osobito Uredbe Komisije (EU) 2017/459.
- (33b) Iako izvanredne krizne okolnosti rezultiraju promjenama u obrascima protoka u europskim plinskim mrežama, što dovodi do iznimno visokih naknada za zagušenje na određenim točkama međusobnog povezivanja u Uniji, određene fleksibilnosti mogle bi se pronaći u dijalogu s relevantnim regulatornim tijelima pogođenih država članica na temelju postojećih pravila, prema potrebi uz pomoć Komisije.
- (34) Invazija Ruske Federacije na Ukrajinu dovela je do velikih nesigurnosti i poremećaja na europskim tržištima prirodnog plina. Posljedično, nesigurnost na tim tržištima tijekom proteklih se mjeseci odražava na ponudu, dok tržišna očekivanja koja su iz tog proizašla rezultiraju iznimno visokim i volatilnim cijenama prirodnog plina. To je pak povećalo pritisak na sudionike na tržištu i ugrozilo neometano funkcioniranje energetske tržišta Unije.

- (35) Direktivom 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁷ utvrđena su pravila kojima se osigurava pravilno funkcioniranje mjesta trgovanja na kojima se trguje i energetskim robnim izvedenicama. U toj direktivi utvrđeno je da države članice moraju zahtijevati da su na uređenom tržištu uspostavljeni mehanizmi kojima se jamči pravedno i uredno funkcioniranje financijskih tržišta. Međutim, ti mehanizmi nisu namijenjeni postavljanju granica unutardnevnog kretanja cijena i nisu mogli spriječiti slučajeve iznimne volatilnosti uočene na tržištima izvedenica plina i električne energije.
- (36) S obzirom na poteškoće s kojima se suočavaju sudionici na tržištu na mjestima trgovanja na kojima se trguje energetskim robnim izvedenicama i hitnu potrebu da se osigura da tržišta energetskih izvedenica i dalje ispunjavaju svoju ulogu u ograničavanju rizika za realno gospodarstvo, primjereno je od mjesta trgovanja na kojima se trguje energetskim robnim izvedenicama zahtijevati da uspostave privremene mehanizme za upravljanje unutardnevnom volatilnosti kako bi se učinkovitije spriječilo prekomjerno kretanje cijena. Kako bi se osiguralo da se mehanizam primjenjuje na najrelevantnije ugovore, mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti trebao bi se primjenjivati na energetske izvedenice s dospijecem koje ne premašuje 12 mjeseci.

---

⁷ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

- (37) Mjesta trgovanja koja nude energetske robne izvedenice često omogućuju sudjelovanje raznih energetske poduzeća iz svih država članica. Takva energetska poduzeća u velikoj se mjeri oslanjaju na izvedenice kojima se trguje na takvim mjestima trgovanja kako bi osigurala ključnu opskrbu plinom i električnom energijom u cijeloj Uniji. Prekomjerno kretanje cijena na mjestima trgovanja energetskim robnim izvedenicama stoga utječe na funkcioniranje energetske poduzeća u cijeloj Uniji i u konačnici negativno utječe i na krajnje potrošače. Stoga bi u duhu solidarnosti među državama članicama trebalo koordinirati provedbu i primjenu mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti kako bi se osiguralo da operatori ključni za sigurnost opskrbe energijom u svim državama članicama imaju koristi od zaštitnih mjera protiv velikih kretanja cijena koja ugrožavaju njihovo daljnje poslovanje i stoga imaju i nepovoljan učinak na krajnje potrošače.
- (38) Mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti trebao bi spriječiti prekomjerna kretanja cijena unutar jednog dana trgovanja. Trebao bi se temeljiti na tržišnoj cijeni promatranoj u redovitim intervalima. S obzirom na veliku raznolikost instrumenata na tržištima energetske izvedenice i posebnosti mjesta trgovanja povezanih s takvim instrumentima, mehanizme za upravljanje unutardnevnom volatilnosti trebalo bi prilagoditi posebnostima tih instrumenata i tržišta. To znači da bi granične vrijednosti cijena trebala određivati mjesta trgovanja, uzimajući u obzir posebnosti svake relevantne energetske robne izvedenice, profil likvidnosti tržišta za takvu izvedenicu i njezin profil volatilnosti.
- (38a) Pri utvrđivanju početne cijene za potrebe utvrđivanja prve referentne cijene u danu trgovanja mjesto trgovanja trebalo bi se osloniti na metodologiju koju uobičajeno primjenjuje za određivanje cijene po kojom se određenom energetskom robnom izvedenicom prvi put trguje na početku dana trgovanja. Pri utvrđivanju početne cijene nakon svakog prekida trgovanja do kojeg bi moglo doći tijekom dana trgovanja mjesto trgovanja trebalo bi primijeniti metodologiju koju smatra najprikladnijom za osiguravanje nastavka urednog trgovanja.

- (39) Mjesta trgovanja trebala bi moći provoditi mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti tako da ga integriraju u svoje postojeće sustave za prekid trgovanja koji su već uspostavljeni u skladu s Direktivom 2014/65/EU ili kao dodatni mehanizam u tu svrhu.
- (40) Kako bi se osigurala transparentnost funkcioniranja mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti koji ona provode, mjesta trgovanja trebala bi bez odgode objaviti opis njegovih općih značajki kada god provedu određenu promjenu. Međutim, kako bi se zaštitilo pošteno i uredno trgovanje, mjesta trgovanja ne bi trebala biti obvezna objaviti sve tehničke parametre uspostavljenog mehanizma.
- (41) Ako informacije koje je prikupila Europska agencija za vrijednosne papire i tržišta kapitala („ESMA”) o provedbi mehanizma za upravljanje volatilnosti na mjestima trgovanja energetskim robnim izvedenicama u Uniji pokazuju da je potrebna daljnja dosljednost provedbe mehanizma kako bi se osiguralo učinkovitije upravljanje prekomjernom volatilnosti cijena u cijeloj Uniji, Komisija bi trebala moći odrediti jedinstvene uvjete za provedbu mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti, kao što je učestalost obnavljanja graničnih vrijednosti cijena, ili mjere koje treba poduzeti ako se u okviru trgovanja prekorače te granične vrijednosti cijena. Komisija bi trebala moći uzeti u obzir posebnosti svake energetske robne izvedenice, profil likvidnosti tržišta za takvu izvedenicu i njezin profil volatilnosti.

- (42) Kako bi mjesta trgovanja imala dovoljno vremena za solidnu provedbu mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti utvrđenog u ovoj Uredbi, mjestima trgovanja trebalo bi dati do 31. siječnja 2023. da uspostave mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti. Kako bi se osiguralo da mjesta trgovanja mogu brzo odgovoriti na prekomjerna kretanja cijena čak i prije uspostave tog mehanizma, ona trebala bi uspostaviti preliminarni mehanizam kojim se u velikoj mjeri može postići isti cilj kao i mehanizmom za upravljanje unutardnevnom volatilnosti.
- (43) Obveze i ograničenja koji se tom mjerom nameću mjestima trgovanja i trgovcima ne prelaze ono što je potrebno kako bi se energetske poduzećima omogućilo da nastave sudjelovati na tržištima plina i električne energije i zadovolje svoje potrebe za zaštitom od rizika, čime se doprinosi sigurnosti opskrbe krajnjih potrošača energijom.
- (44) Kako bi se osigurala učinkovita primjena mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti, nadležna tijela trebala bi nadzirati njegovu provedbu na mjestima trgovanja i redovito izvješćivati ESMA-i o toj provedbi. Kako bi se osiguralo dosljedna provedba mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti, nadležna tijela trebala bi osigurati i da su razlike u provedbi mehanizama na mjestima trgovanja primjereno obrazložene.
- (45) Kako bi se uklonile moguće razlike u primjeni mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti među državama članicama i na temelju izvješća koja podnose nadležna tijela, ESMA bi trebala koordinirati radnje nadležnih tijela država članica i dokumentirati sva uočena odstupanja u načinu na koji mjesta trgovanja provode mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti u različitim jurisdikcijama u Uniji.

- (46) S obzirom na dosad nezabilježeno smanjenje opskrbe prirodnim plinom iz Ruske Federacije i stalni rizik od daljnjih iznenadnih poremećaja u opskrbi, Unija je suočena s hitnom potrebom za diversifikacijom opskrbe plinom. Međutim, tržište UPP-a za Europu i dalje je u razvoju i teško je procijeniti točnost cijena koje na njemu prevladavaju. Kako bi se dobila točna, objektivna i pouzdana procjena cijene za isporuke UPP-a u Uniju, Europska agencija za suradnju energetske regulatora (ACER) trebala bi prikupljati sve podatke o tržištu UPP-a koji su potrebni za utvrđivanje dnevne procjene cijene UPP-a.
- (47) Ta procjena cijene trebala bi se temeljiti na svim transakcijama koje se odnose na isporuke UPP-a u Uniju. ACER bi trebao biti ovlašten prikupljati te podatke o tržištu od svih sudionika aktivnih u isporukama UPP-a u Uniju. Svi takvi sudionici trebali bi biti obvezni ACER-u prijaviti sve svoje podatke o tržištu UPP-a što je moguće bliže stvarnom vremenu nakon zaključenja transakcije ili nakon objave ponude za kupnju ili prodaju radi sklapanja transakcije. ACER-ova procjena cijene trebala bi obuhvaćati najpotpuniji skup podataka, uključujući transakcijske cijene i, od 31. ožujka 2023., ponude za kupnju i prodaju za isporuke UPP-a u Uniju. Svakodnevnom objavom te objektivne procjene cijene i raspona utvrđenog u usporedbi s drugim referentnim cijenama na tržištu u obliku referentne vrijednosti UPP-a stvara se mogućnost da je sudionici na tržištu dobrovoljno prihvate kao referentnu cijenu za svoje ugovore i transakcije. Nakon što se uspostave, procjena cijene UPP-a i referentna vrijednost UPP-a mogle bi postati referentnom stopom za ugovore o izvedenicama koji se upotrebljavaju za zaštitu cijene UPP-a ili razlike u cijeni između cijene UPP-a i drugih cijena plina. S obzirom na hitnost mjere, prva objava procjene cijene UPP-a trebala bi nastupiti najkasnije dva tjedna nakon stupanja na snagu ove Uredbe.

- (48) Postojeće ovlasti dodijeljene ACER-u Uredbom (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁸ i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1348/2014 o provedbi članka 8. stavaka 2. i 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011⁹ (dalje u tekstu zajedno „REMIT“) nisu dovoljne za stvaranje potpunog i sveobuhvatnog skupa podataka o svim isporukama UPP-a u Uniju. Međutim, takav sveobuhvatan i potpun skup podataka za dnevnu procjenu cijene potreban je kako bi Unija, u duhu solidarnosti, upravljala svojim politikama nabave za međunarodni uvoz UPP-a, posebno tijekom trenutačne krizne situacije. Relevantni podaci i informacije o ugovorima o UPP-u potrebni su i kako bi se osigurali praćenje kretanja cijena, kontrola kvalitete podataka i osiguravanje kvalitete. Taj *ad hoc* instrument trebao bi ACER-u omogućiti prikupljanje svih podataka o tržištu potrebnih za uspostavu sveobuhvatne i reprezentativne procjene cijene isporuka UPP-a u Uniju.
- (49) Iako bi utvrđivanje dnevne procjene cijene UPP-a i referentne vrijednosti UPP-a na trajnoj osnovi trebalo u kasnijoj fazi uključiti u sveobuhvatniju reviziju pravnog okvira REMIT-a, trenutačna krizna situacija već sad zahtijeva hitne mjere kako bi se uklonile ozbiljne poteškoće u opskrbi i točno odredila cijena isporuka UPP-a u Uniju na privremenoj osnovi dok se takva revizija pravnog okvira REMIT-a ne donese u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom.
- (50) Kako bi se odmah povećala transparentnost cijena i sigurnost planiranja na uvoznom tržištu UPP-a, trebalo bi utvrditi da bi relevantni skup podataka trebao sadržavati informacije o cijeni i količini dovršenih transakcija UPP-a, cijenama i količinama ponuda za kupnju i prodaju koje se odnose na isporuke UPP-a u Uniju te, prema potrebi, formulu za određivanje cijene u dugoročnom ugovoru.

---

⁸ Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (SL L 326, 8.12.2011., str. 1.).

⁹ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1348/2014 od 17. prosinca 2014. o izvješćivanju o podacima i provedbi članka 8. stavaka 2. i 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (SL L 363, 18.12.2014., str. 121.).

- (51) Svi sudionici na tržištu koji podliježu obvezi izvješćivanja trebali bi se definirati kao sudionici uključeni u kupnju ili prodaju UPP-a namijenjenog isporuci u Uniju. Ti sudionici na tržištu UPP-a trebali bi podlijegati obvezama i zabranama koje se primjenjuju na sudionike na tržištu u skladu s REMIT-om.
- (52) ACER bi u suradnji s Komisijom trebao imati širok mandat za utvrđivanje kvalitete i sadržaja podataka o tržištu koje prikuplja kako bi se utvrdila dnevna procjena cijene za isporuke UPP-a u Uniju. Trebao bi imati i široku diskrecijsku ovlast u odabiru preferiranog protokola za prijenos. Kako bi se postigla najveća moguća kvaliteta podataka o tržištu o kojima treba izvješćivati, ACER bi trebao biti ovlašten odrediti sve parametre podataka o tržištu o kojima bi ga trebalo izvijestiti. Takvi parametri trebali bi uključivati, među ostalim, referentne jedinice u kojima se dostavljaju podaci o cijenama, referentne jedinice u kojima se dostavljaju podaci o količini, terminske rokove dospijeca transakcije i podatke o ponudi za kupnju i prodaju prije transakcije, kao i protokole za prijenos koji će se upotrebljavati za slanje potrebnih podataka ACER-u.
- (53) ACER bi trebao utvrditi i metodologiju koju koristi za pružanje dnevne procjene cijene UPP-a i referentne vrijednosti UPP-a, kao i postupak redovitog preispitivanja te metodologije.
- (54) Procjena cijene objavljena na temelju ove Uredbe trebala bi državama članicama i drugim sudionicima na tržištu omogućiti veću transparentnost u pogledu prevladavajuće cijene uvoza UPP-a u Europu. S druge strane, veća transparentnost cijena trebala bi omogućiti državama članicama i privatnim subjektima sa sjedištem u Uniji da i postupaju na informiraniji i usklađeniji način kad kupuju UPP na globalnim tržištima, a posebno kad koriste pružatelja usluga. Veća koordinacija u kupnji UPP-a trebala bi omogućiti državama članicama da spriječe međusobno nadmetanje višim ponudama ili nuđenje cijena koje nisu u skladu s prevladavajućom tržišnom cijenom. Stoga su procjene cijene i rasponi referentnih vrijednosti objavljeni na temelju ove Uredbe ključni za postizanje veće solidarnosti među državama članicama u nabavi ograničenih zaliha UPP-a.

- (55) Obveza tržišnih operatera da ACER-u pruže informacije o transakcijama UPP-a nužna je i razmjerna kako bi se ACER-u omogućilo da utvrdi referentnu vrijednost UPP-a, posebno s obzirom na to da je usklađena s postojećim obvezama tržišnih operatera na temelju REMIT-a i da će ACER čuvati povjerljivost osjetljivih poslovnih informacija.
- (55a) Uz sustav za prekid trgovanja i referentnu vrijednost UPP-a dostupne su i druge intervencije, među ostalim privremeni dinamični cjenovni raspon, kako je zatražilo Europsko vijeće u svojim zaključcima iz listopada 2022., kojim se u obzir uzimaju sljedeće zaštitne mjere: on se primjenjuje na transakcije prirodnog plina na virtualnoj točki trgovanja TTF (Title Transfer Facility) kojom upravlja Gasunie Transport Services B.V.; druga plinska čvorišta u Uniji mogu se povezati s korigiranom promptnom cijenom TTF-a putem dinamičnog cjenovnog raspona; njime se ne bi trebala nanositi šteta trgovanju plinom izvan burze (OTC), on ne bi trebao ugrožavati Unijinu sigurnost opskrbe plinom, ne bi trebao ovisiti o napretku postignutom u ostvarivanju ciljeva uštede plina, ne bi trebao dovoditi do ukupnog povećanja potrošnje plina, trebao bi biti osmišljen na takav način da se njime neće onemogućiti tržišno bazirani protoci plina unutar EU-a, ne bi trebao utjecati na stabilnost i uredno funkcioniranje tržišta energetske izvedenice, njime bi se u obzir trebale uzeti tržišne cijene plina na različitim organiziranim tržištima u cijeloj Uniji.
- (59) Uredbom (EU) 2017/1938 već je predviđena mogućnost da države članice tijekom izvanrednog stanja daju prednost u opskrbi plinom određenim kritičnim elektranama na plin s obzirom na njihovu važnost za osiguravanje sigurnosti opskrbe električnom energijom i izbjegavanje neravnoteža u mreži. Kritične elektrane na plin i povezane količine plina mogu znatno utjecati na količine plina raspoložive za solidarnost u izvanrednoj situaciji. U tom bi kontekstu države članice trebale, odstupajući od članka 13. stavaka 1., 3. i 8. Uredbe (EU) 2017/1938, privremeno imati mogućnost zatražiti hitne mjere solidarnosti i u slučaju da ne mogu nabaviti kritične količine plina potrebne za osiguravanje nastavka proizvodnje električne energije u kritičnim elektranama na plin. Iz istog bi razloga i države članice koje pružaju solidarnost trebale imati pravo osigurati da opskrba za njihove kupce zaštićene mehanizmom solidarnosti ili za druge ključne usluge, kao što je centralizirano grijanje, i rad njihovih kritičnih elektrana na plin nisu ugroženi pri pružanju solidarnosti drugoj državi članici.

- (60) Trebalo bi utvrditi najveće ograničenje kritičnih količina plina potrebnih u svakoj državi članici radi očuvanja sigurnosti opskrbe električnom energijom kako bi se izbjegli nepotrebni zahtjevi ili zlouporaba zahtjeva za solidarnost ili neopravdana ograničenja solidarnosti koja se pruža državi članici u potrebi. Metodologija koja se upotrebljava u zimskim predviđanjima Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju („ENTSO-E”) pruža osnovu za utvrđivanje kritične količine plina za sigurnost opskrbe električnom energijom i za određivanje takvih ograničenja. Kritične količine plina koje je ENTSO-E izračunao odražavaju količine plina koje su nužno potrebne za osiguravanje paneuropske adekvatnosti opskrbe električnom energijom iz svih izvora na tržištu, pri čemu se plin uvijek smatra posljednjim u redoslijedu prioriteta. Metodologija ENTSO-E-a temelji se na velikom uzorku najgorih mogućih klimatskih scenarija i scenarija prisilnih isključenja. Činjenica da se metodologijom ENTSO-E-a ne uzimaju u obzir sva kombinirana proizvodnja toplinske i električne energije ne sprečava države članice da postrojenja centraliziranog grijanja zaštićenih kupaca smatraju zaštićenima na temelju definicije iz Uredbe (EU) 2017/1938. Kritične količine plina trebalo bi na odgovarajući način prilagoditi za države članice u kojima proizvodnja električne energije ovisi isključivo o isporukama UPP-a i koje nemaju znatne skladišne kapacitete. Kritična količina plina može biti niža od povijesne razine plina potrošenog za proizvodnju električne energije jer se adekvatnost opskrbe električnom energijom može osigurati drugim sredstvima, među ostalim isporukama među državama članicama.

- (60a) Time se, međutim, ne isključuje mogućnost da bi stvarne minimalne količine plina koje zahtijeva država članica koja je zatražila solidarnost ili država članica koja pruža solidarnost mogle biti više od vrijednosti koje su modelirane u okviru ENTSO-E-a kako bi se izbjegla elektroenergetska kriza. U takvim slučajevima država članica koja je zatražila solidarnost ili pruža solidarnost trebala bi moći premašiti najveće vrijednosti utvrđene u ovoj Uredbi ako se to može opravdati potrebom za izbjegavanjem elektroenergetske krize, kao što su slučajevi u kojima je potrebno upotrijebiti rezerve za ponovnu uspostavu zadane frekvencije i alternativna goriva, ili u iznimnim situacijama koje nisu uzete u obzir u zimskim predviđanjima ENTSO-E-a, posebno uzimajući u obzir hidrološke razine ili neočekivani razvoj događaja. Krična količina plina za sigurnost opskrbe električnom energijom prema definiciji uključuje sav plin potreban za osiguravanje stabilne opskrbe električnom energijom te stoga uključuje električnu energiju potrebnu za proizvodnju i transport plina, kao i ključne sektore kritične infrastrukture i postrojenja koji su ključni za funkcioniranje vojnih, nacionalnih sigurnosnih i humanitarnih službi.
- (61) Ograničenja nametnuta tržišnim operaterima proširenjem zaštite solidarnosti na kritične količine plina nužna su kako bi se osigurala sigurnost opskrbe plinom u slučaju smanjene opskrbe plinom i povećane potražnje tijekom zimske sezone. Temelje se na postojećim mjerama utvrđenima u uredbama (EU) 2022/1369 odnosno (EU) 2017/1938 s ciljem povećanja učinkovitosti tih mjera u trenutačnim okolnostima.
- (61a) Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje sloboda država članica da u obzir uzmu moguću dugotrajnu štetu nanесenu industrijskim postrojenjima pri davanju prednosti potražnji koju bi trebalo smanjiti ili ograničiti kako bi mogle pružiti solidarnost drugoj državi članici.

- (62) Određeni kupci, uključujući kućanstva i kupce koji pružaju osnovne socijalne usluge, posebno su osjetljivi na negativne učinke poremećaja u opskrbi plinom. Stoga je Uredbom (EU) 2017/1938 uveden mehanizam solidarnosti među državama članicama kako bi se ublažili učinci ozbiljnoga izvanrednog stanja u Uniji i osigurao dotok plina do kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti. Međutim, u određenim bi se slučajevima moglo smatrati da ni potrošnja plina zaštićenih kupaca nije nužna; smanjenjem te vrste potrošnje, koja je očito veća od potrebne, ne bi se ugrozili ciljevi utvrđeni u Uredbi (EU) 2017/1938, posebno s obzirom na to da bi nedostatak plina potrošenog u svrhe koje nisu ključne mogao dovesti do ozbiljne štete u drugim privatnim ili komercijalnim sektorima. Stoga bi države članice trebale imati mogućnost da u posebnim okolnostima uštedu plina ostvare i smanjenjem potrošnje zaštićenih kupaca koja nije nužna, ako je takvo smanjenje fizički izvedivo bez utjecaja na potrošnju koja je nužna. Međutim, sve mjere smanjenja koje poduzimaju države članice trebale bi biti strogo ograničene na potrošnju koja nije nužna, a nikako ne bi trebale smanjiti osnovnu uporabu od strane zaštićenih kupaca niti ograničiti njihovu sposobnost da na odgovarajući način griju svoje domove.
- (63) Države članice i njihova nadležna tijela trebali bi moći slobodno odrediti primjenjive mjere smanjenja i stavke koje odgovaraju potrošnji koja nije nužna, kao što su grijanje na otvorenom, grijanje bazena u stambenim objektima i drugih dodatnih prostora u stambenim zgradama. Zahvaljujući mogućnosti ograničavanja potrošnje koja nije nužna, države članice trebale bi moći ojačati zaštitne mjere i osigurati opskrbu drugih ključnih sektora, usluga i industrija plinom, omogućujući im da nastave s radom tijekom krize.

- (64) Sve mjere za smanjenje potrošnje zaštićenih kupaca koja nije nužna trebale bi biti potrebne i razmjerne te bi se trebale primjenjivati posebno u situacijama proglašene krize na temelju članka 11. stavka 1. i članka 12. Uredbe (EU) 2017/1938 ili uzbunjivanja na razini Unije na temelju Uredbe (EU) 2022/1369. Unatoč primjeni mjera za smanjenje potrošnje koja nije nužna, zaštićeni kupci trebali bi i dalje uživati zaštitu od isključivanja. Države članice trebale bi osigurati i da se takvim mjerama ne ograničava zaštita koja se zahtijeva za ugrožene kupce čija bi se trenutna potrošnja trebala smatrati nužnom, pri čemu se ne dovodi u pitanje prekid opskrbe iz tehničkih razloga.
- (64a) Države članice mogu same odlučiti hoće li i kako razlikovati između potrošnje zaštićenih kupaca koja je nužna i one koja to nije. Od države članice koja je zatražila mjere solidarnosti i koja se nije odlučila za takvo razlikovanje ne bi trebalo zahtijevati da dokaže da bi se potrošnja koja nije nužna mogla smanjiti prije zahtjeva za solidarnost. Od države članice koja pruža solidarnost ne bi se trebalo zahtijevati da pri utvrđivanju količine plina koja je raspoloživa za mjere solidarnosti razlikuje osnovne kupce od kupaca koji nisu nužni.

(65) U slučaju izvanrednog stanja države članice i Unija trebale bi osigurati protok plina na unutarnjem tržištu. To znači da mjere poduzete na nacionalnoj razini ne bi trebale dovesti do problema sa sigurnošću opskrbe u drugoj državi članici i da bi pristup prekograničnoj infrastrukturi trebao biti siguran i tehnički moguć u bilo kojem trenutku. U postojećem zakonodavnom okviru nije predviđen postupak kojim se mogu učinkovito riješiti situacije kad se dvije države članice ne slažu u pogledu mjera koje negativno utječu na prekogranične protoke. Budući da su plinske i elektroenergetske mreže Unije međusobno povezane, mogući su ozbiljni problemi povezani sa sigurnošću opskrbe, ali i slabljenje jedinstva Unije u odnosu na treće zemlje. Odstupajući od članka 12. stavka 6. Uredbe 2017/1938, Komisija bi stoga trebala biti ovlaštena ocijeniti poduzete nacionalne mjere i, prema potrebi, u razumnom roku provesti arbitražu. U tu bi svrhu Komisija trebala moći zatražiti izmjenu tih mjera ako uoči prijetnje sigurnosti opskrbe plinom drugih država članica ili Unije. S obzirom na iznimnu prirodu trenutačne energetske krize, odluku Komisije trebalo bi odmah primijeniti jer bi se u suprotnom mogla otežati opskrba plinom u Uniji. Stoga bi tijekom razdoblja primjene ove Uredbe trebalo suspendirati primjenu postupaka usklađivanja kako bi se osiguralo funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(66) Načelo energetske solidarnosti opće je načelo prava Unije¹⁰ i primjenjuje se na sve, a ne samo na susjedne države članice. Nadalje, učinkovito iskorištavanje postojeće infrastrukture, među ostalim i prekograničnih transportnih kapaciteta i terminalâ za UPP, važno je za zaštitu sigurnosti opskrbe plinom u duhu solidarnosti. U vrijeme poremećaja u opskrbi plinom na nacionalnoj ili regionalnoj razini ili razini Unije i znatnog prelaska s plina iz plinovoda na UPP države članice koje se nalaze u teškoj kriznoj situaciji trebale bi moći iskoristiti ne samo mogućnosti opskrbe iz susjednih plinovoda nego i opskrbu iz zemalja koje imaju terminal za UPP. Neke države članice trebale bi biti u mogućnosti pružiti solidarnost drugim državama članicama, čak i ako nisu izravno povezane plinovodom ni preko treće zemlje ili drugih država članica, pod uvjetom da je država članica koja je za tražila solidarnost iscrpila sve tržišno utemeljene mjere u svojem interventnom planu, uključujući kupnju UPP-a na globalnom tržištu. Stoga je obvezu pružanja solidarnosti primjereno proširiti na nepovezane države članice koje raspolažu terminalima za UPP, uzimajući u obzir razlike između plina iz plinovoda i UPP-a u smislu tržištâ i infrastrukture, uključujući brodove i tankere za prijevoz UPP-a, pri nametanju obveza operatorima, te nedostatak izvršnih ovlasti u pogledu imovine za UPP kao što su tankeri za prijevoz UPP-a i uz uvažavanje mogućnosti za zamjenu između prirodnog plina i UPP-a ako na državnom području države članice koja pruža solidarnost ne postoji terminal za ukapljivanje plina.

---

¹⁰ Presuda Suda od 15. srpnja 2021., Njemačka protiv Poljske, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (66a) Ako država članica koja raspolaže terminalima za UPP pruža solidarnost drugoj državi članici, ne bi se trebala smatrati odgovornom za uska grla ili druge moguće probleme koji bi se mogli pojaviti izvan njezina državnog područja ili koji su posljedica nedostatka izvršnih ovlasti nad tankerima i brodovima za prijevoz UPP-a koji su u vlasništvu operatora iz treće zemlje, koji utječu na stvarni protok plina i u konačnici sprječavaju da potrebna količina plina stigne u državu članicu koja je zatražila solidarnost. Ako država članica koja pruža solidarnost nema izvršne ovlasti, ne bi trebala biti odgovorna za činjenicu da se neka isporuka UPP-a ne može zamijeniti za prirodni plin.
- (67) U provedbi načela energetske solidarnosti Uredbom (EU) 2017/1938 uveden je mehanizam solidarnosti namijenjen jačanju suradnje i povjerenja među državama članicama u slučaju ozbiljne krize. Kako bi se olakšala provedba mehanizma solidarnosti, države članice moraju se u okviru svojih bilateralnih aranžmana dogovoriti o nizu tehničkih, pravnih i financijskih pitanja na temelju članka 13. stavka 10. navedene uredbe.

(68) Unatoč pravnoj obvezi sklapanja bilateralnih aranžmana solidarnosti do 1. prosinca 2018. tek je nekoliko takvih aranžmana dovršeno, čime se ugrožava provedba pravne obveze pružanja solidarne potpore u izvanrednoj situaciji. Komisijin Prijedlog uredbe o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika iz prosinca 2020. uključivao je prvi model predložka sporazuma o solidarnosti¹¹. Međutim, budući da je taj predložak izrađen prije ničim izazvane invazije Ruske Federacije na Ukrajinu i s obzirom na trenutačnu situaciju ekstremne nestašice plina i povećanja cijena te hitnu potrebu za uspostavom privremenih zadanih pravila već za nadolazeću zimu, primjereno je uspostaviti privremeni okvir sa zadanim pravilima za pružanje zatraženih mjera solidarnosti, odstupajući od članka 13. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1938, koja su učinkovita i brzo provediva, koja ne ovise o dugim bilateralnim pregovorima i koja su prilagođena trenutačnoj situaciji prekomjernih cijena i vrlo nestabilnih cijena plina. Posebno bi trebalo uvesti jasnija zadana pravila za naknadu troškova pruženog plina i, u duhu solidarnosti među državama članicama, za ograničenje mogućih dodatnih troškova koje država članica koja pruža solidarnost može zaračunati. Pravila o mjerama solidarnosti na temelju članka 13. Uredbe (EU) 2017/1938 trebala bi se nastaviti primjenjivati, osim ako je izričito predviđeno drukčije.

---

¹¹ Vidjeti članak 64. Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka), COM(2021) 804 final.

- (69) Solidarnost bi u načelu trebala biti pružena na temelju pravedne naknade koju izravno plaća država članica koja je zatražila solidarnost ili njezini delegirani subjekti. Naknada bi trebala obuhvaćati cijenu plina, sve stvarne ili potencijalne troškove skladištenja, prekogranični transport i povezane troškove. Naknada bi trebala biti pravedna i za države članice koje su zatražile solidarnost i za države članice koje pružaju solidarnost.
- (70) Trenutačna kriza dovodi do razina cijena i redovitih vršnih cijena koje su daleko više od onih u mogućoj krizi zbog opskrbe pretpostavljenoj u trenutku donošenja Uredbe o sigurnosti opskrbe. Stoga bi pri određivanju iznosa naknade za države članice koje pružaju solidarnost trebalo uzeti u obzir unutardnevnu volatilnost cijena koja je trenutačno svojstvena tržištu plina zbog postojeće plinske krize. Na temelju solidarnosti i kako bi se izbjeglo određivanje cijena u ekstremnim tržišnim okolnostima, bilo bi problematično uzeti promjenjivu unutardnevnu tržišnu cijenu kao osnovu za zadanu cijenu mjere solidarnosti. Cijena plina trebala bi odražavati prosjek tržišne cijene za dan unaprijed na datum koji prethodi zahtjevu za solidarnost u državi članici koja pruža solidarnost. Uzimajući to u obzir, naknada se i dalje temelji na „tržišnoj cijeni”, kako je propisano u Preporuci Komisije (EU) 2018/177 od 2. veljače 2018. Prosječna tržišna cijena za dan unaprijed neovisnija je od volatilnosti i vrlo visokih promptnih cijena tijekom kriznih situacija te kao takva ograničava sve neželjene poticaje.

(71) Kako je istaknuto u Preporuci Komisije (EU) 2018/177 od 2. veljače 2018., trošak odštete za ograničavanje rada industrije može biti obuhvaćen naknadom samo ako nije obuhvaćen cijenom plina koju država članica koja je zatražila solidarnost mora platiti; država članica koja je zatražila solidarnost ne bi trebala dvaput platiti naknadu za iste troškove. Uzimajući u obzir iznimne okolnosti u kojima su cijene plina dosegle dosad nezabilježene razine, država članica koja prima solidarnost ne bi trebala biti automatski obvezna u punoj mjeri pokriti druge troškove, kao što su naknade štete ili troškovi sudskih postupaka, koji nastanu u državi članici koja pruža solidarnost, osim ako je sporazumom o solidarnosti dogovoreno drugo rješenje. Iskustvo govori da je ključna prepreka sklapanju sporazumâ o solidarnosti obveza države članice koja prima solidarnost da u cijelosti snosi financijski rizik za sve izravne ili neizravne kompenzacijske troškove koji bi mogli proizaći iz pružanja mjera solidarnosti. Stoga bi u zadanim pravilima za sporazume o solidarnosti trebalo ublažiti neograničenu odgovornost kako bi se što prije omogućilo sklapanje preostalih sporazuma jer su oni temelj Uredbe (EU) 2017/1938 te se njima odražava Unijino načelo energetske solidarnosti. Ako naknada za neizravne troškove ne premašuje 100 % cijene plina, ako je opravdana i nije pokrivena cijenom plina, te bi troškove trebala pokriti država članica koja prima solidarnost. Međutim, u slučaju da zatraženi trošak premašuje 100 % cijene plina, Komisija bi nakon savjetovanja s relevantnim nadležnim tijelima trebala utvrditi pravednu naknadu troškova i stoga imati mogućnost provjeriti je li ograničenje naknade troškova primjereno. Komisija bi stoga u pojedinačnim slučajevima trebala moći dopustiti drukčiju naknadu nego u Uredbi (EU) 2017/1938, uzimajući u obzir posebne okolnosti dotičnog slučaja, što uključuje mjere za uštedu plina i za smanjenje potražnje za plinom, i načelo energetske solidarnosti. Komisija bi u procjeni na odgovarajući način trebala razmotriti izbjegavanje prekomjernih neizravnih troškova kao posljedice ograničavanja ili isključivanja kupaca plina.

- (71a) Pravilima ove Uredbe koja se odnose na plaćanje naknade za mjere solidarnosti među državama članicama ne dovode se u pitanje načela naknade štete u okviru nacionalnog ustavnog prava.
- (72) Sklapanje sporazumâ o solidarnosti sa susjednim državama članicama, kako je propisano člankom 13. stavkom 10. Uredbe (EU) 2017/1938, najprikladniji je instrument za provedbu obveze pružanja mjera solidarnosti na temelju članka 13. stavaka 1. i 2. te uredbe. Stoga bi državama članicama trebalo dopustiti da odstupe od zadanih pravila o naknadi utvrđenih u toj uredbi ako se u okviru sporazuma o solidarnosti dogovore o drugim pravilima. Države članice trebale bi posebice zadržati mogućnost bilateralnog dogovora o dodatnoj naknadi kojom bi se pokrili drugi troškovi, kao što su puni troškovi nastali zbog obveze plaćanja naknade u državi članici koja pruža solidarnost, uključujući odštetu za ograničavanje rada industrije. U okviru bilateralnih sporazuma o solidarnosti takvi troškovi mogu biti obuhvaćeni naknadom povrh cijene plina ako je nacionalnim pravnim okvirom predviđena obveza plaćanja odštete za ograničavanje rada industrije, uključujući naknadu za gospodarsku štetu.
- (73) Država članica koja je zatražila solidarnost trebala bi moći aktivirati zadanu solidarnost kao krajnju mjeru samo ako tržište ne može ponuditi dostatne količine plina, uključujući UPP i one količine plina koje dobrovoljno ponude nezaštićeni kupci, kako bi se zadovoljila potražnja kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti. Na temelju Uredbe (EU) 2017/1938 od država članica zahtijeva se da iscrpe sve mjere iz svojih interventnih planova, uključujući obvezno ograničavanje opskrbe do razine kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti.

- (74) Hitna priroda i posljedice moguće aktivacije mehanizma solidarnosti trebale bi podrazumijevati blisku suradnju među uključenim državama članicama, Komisijom i nadležnim kriznim upraviteljima koje su imenovale države članice u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (g) Uredbe (EU) 2017/1938. Zahtjev bi stoga trebalo pravodobno priopćiti svim stranama te bi trebao sadržavati minimalni skup elemenata koji državama članicama koje pružaju solidarnost omogućuje da odgovore bez odgode. Odgovor država članica koje pružaju solidarnost trebao bi uključivati informacije o količini plina koja bi se mogla isporučiti državi članici koja je zatražila solidarnost, uključujući količine koje bi se mogle osloboditi kad se primjenjuju netržišne mjere. Države članice mogu se dogovoriti o dodatnim tehničkim i koordinacijskim aranžmanima kako bi se olakšao pravodoban odgovor na zahtjev za solidarnost. Pri pružanju solidarnosti države članice i njihova nadležna tijela trebali bi osigurati operativnu sigurnost i pouzdanost mreže.
- (75) Država članica koja je zatražila solidarnost trebala bi moći primiti solidarnost od više država članica. Mehanizam zadane solidarnosti trebao bi biti na raspolaganju samo ako država članica koja pruža solidarnost nije sklopila nikakav bilateralni aranžman s državom članicom koja je zatražila solidarnost. U slučaju bilateralnog dogovora između države članice koja je zatražila solidarnost i države članice koja pruža solidarnost, taj bi aranžman trebao imati prednost i primjenjivati se među njima.

- (76) Komisija bi trebala moći pratiti primjenu mehanizma zadane solidarnosti i, ako to smatra potrebnim, trebala bi moći olakšati pružanje odgovora na zahtjev za solidarnost. U tu bi svrhu Komisija trebala osigurati interaktivnu platformu koja bi trebala služiti kao predložak i omogućila kontinuirano podnošenje zahtjevâ za solidarnost u stvarnom vremenu i njihovo povezivanje s odgovarajućim dostupnim količinama.
- (76a) Države članice i ugovorne stranke Energetske zajednice mogu sklopiti i dobrovoljne aranžmane za primjenu mjera solidarnosti.
- (77) Radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća.
- (78) S obzirom na to da cilj ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice i da njegovo ostvarivanje zahtijeva suradnju na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I. – PREDMET I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Uredbom utvrđuju privremena pravila i mjere, osobito za:

- ubrzano uspostavljanje usluge za zajedničko agregiranje potražnje i kupnju plina od strane poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji,
- platforme za rezerviranje sekundarnih kapaciteta i za transparentnost za UPP i skladišta plina,
- upravljanje zagušenjem u mrežama za transport plina i
- pravednu prekograničnu distribuciju plina, očuvanje plina za najkritičnije potrošače i osiguravanje prekograničnih mjera solidarnosti u slučaju izvanrednog stanja u vezi s plinom.

Njome se ujedno uvode privremeni mehanizmi za zaštitu građana i gospodarstva od prekomjernih cijena određivanjem *ad hoc* referentnih vrijednosti cijena UPP-a koje treba pripremiti Europska agencija za suradnju energetske regulatora (ACER), privremeni mehanizam za upravljanje unutardnevnim volatilnosti za ekstremna kretanja cijena te okvir za razvoj mehanizma za korekcije tržišta na burzama plina.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „poduzeće za prirodni plin” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, transport, distribuciju, opskrbu, kupnju ili skladištenje prirodnog plina, uključujući UPP, i koja je odgovorna za komercijalne i tehničke zadatke ili zadatke održavanja koji su povezani s tim funkcijama, ali koja nije krajnji kupac;
1. „terminal za UPP” znači terminal koji se koristi za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvata, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, što uključuje pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, ali ne uključuje dijelove terminala za UPP koji se koriste za skladištenje;
2. „sustav skladišta plina” znači objekt koji je u vlasništvu ili kojim upravlja poduzeće za prirodni plin, koji se koristi za skladištenje prirodnog plina, što uključuje dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje, ali ne uključuje dio koji se koristi za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo za obavljanje funkcija operatora transportnih sustava;
3. „pružatelj usluga” znači poduzeće s poslovnim nastanom u Uniji koje je postupkom nabave na temelju Uredbe (EU) 2018/1046 Komisija ugovorila radi organiziranja zajedničke kupnje i ispunjavanja zadaća navedenih u članku 7.;

4. „informatički alat” znači informatički alat kojim poduzeće koje je Komisija ugovorila obavlja funkciju pružatelja usluga tako što agregira potražnju poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina i tako što traži ponude dobavljača ili proizvođača prirodnog plina kako bi odgovorilo agregiranu potražnju;
5. „ACER” znači Europska agencija za suradnju energetske regulatora kako je uspostavljena Uredbom (EU) 2019/942;
6. „trgovanje UPP-om” znači ponude za kupnju, ponude za prodaju ili transakcije izvršene radi kupnje ili prodaje UPP-a:
  - (a) u kojima je definirana isporuka u Uniji; ili
  - (b) čiji je rezultat isporuka u Uniji; ili
  - (c) u kojima jedna ugovorna strana ponovno uplinjava UPP na terminalu u Uniji;
7. „podaci o tržištu UPP-a” znači zapisi ponuda za kupnju, ponuda za prodaju ili transakcija koje se odnose na trgovanje UPP-om koji sadržavaju odgovarajuće informacije kako je utvrđeno u članku 21. stavku 1.;
8. „sudionik na tržištu UPP-a” znači svaka fizička ili pravna osoba, neovisno o mjestu osnivanja ili prebivališta, koja sudjeluje u trgovanju UPP-om;
9. „procjena cijene UPP-a” znači određivanje dnevne referentne cijene za trgovanje UPP-om u skladu s metodologijom koju odredi ACER;
10. „referentna vrijednost UPP-a” znači, za potrebe ove Uredbe, određivanje raspona između dnevne procjene cijene UPP-a i cijene namire za ugovor s najkraćim dospijećem plinskih budućnosnica na TTF-u koju ICE Endex Markets B.V. utvrđuje na dnevnoj osnovi;

11. „mjesto trgovanja” znači bilo što od sljedećeg:
- (a) „uređeno tržište” kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 21. Direktive 2014/65/EU;
  - (b) „multilateralna trgovinska platforma” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 22. Direktive 2014/65/EU;
  - (c) „organizirana trgovinska platforma” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 23. Direktive 2014/65/EU;
12. „energetska robna izvedenica” znači robna izvedenica, kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki 30. Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹², kojom se trguje na mjestu trgovanja, koja se temelji na električnoj energiji ili plinu i čije dospijeće ne premašuje 12 mjeseci;
13. „nadležno tijelo” znači nadležno tijelo kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 26. Direktive (EU) 2014/65/EU;
14. „kritična količina plina za sigurnost opskrbe električnom energijom” znači najveća potrošnja plina potrebna u energetske sektoru za postizanje adekvatnosti u najgorem mogućem scenariju simuliranom radi procjene zimske adekvatnosti na temelju članka 9. Uredbe (EU) 2019/941 o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije;
15. „zaštićeni kupac” znači zaštićeni kupac kako je definiran u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2017/1938;
16. „kupac zaštićen mehanizmom solidarnosti” znači kupac zaštićen mehanizmom solidarnosti kako je definiran u članku 2. točki 6. Uredbe (EU) 2017/1938.

---

¹² Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.).

POGLAVLJE II. – BOLJA KOORDINACIJA KUPNJE PLINA

Odjeljak 1.

Koordinacija kupnje plina u Uniji

Članak 3.

Transparentnost i razmjena informacija

1. Isključivo u svrhu bolje koordinacije, poduzeća za prirodni plin ili poduzeća koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u Uniji ili tijela država članica, koji namjeravaju pokrenuti nadmetanje za kupnju plina ili otvoriti pregovore s proizvođačima prirodnog plina ili opskrbljivačima iz trećih zemalja o kupnji plina, količina većih od 5 TWh godišnje, obavješćuju Komisiju i, prema potrebi, državu članicu u kojoj ta poduzeća imaju poslovni nastan o sklapanju ugovora o opskrbi plinom ili memoranduma o razumijevanju ili pokretanju nadmetanja za kupnju plina, najmanje šest tjedana prije namjeravanog sklapanja ili pokretanja, ili u kraćem roku pod uvjetom da su pregovori otvoreni bliže datumu potpisivanja ugovora, ali najkasnije dva tjedna prije namjeravanog sklapanja ili pokretanja. Ta obavijest sadrži samo sljedeće informacije:

- identitet ugovornog ili ugovornih partnera ili svrhu nadmetanja za kupnju plina;
- relevantne količine;
- relevantne datume i, prema potrebi,
- pružatelja usluga koji organizira takve kupnje ili nadmetanja u ime države članice.

2. Ako Komisija smatra da bi se daljnjom koordinacijom u pogledu pokretanja nadmetanja za kupnju plina ili planiranih kupnji plina od strane poduzeća za prirodni plin ili poduzeća za potrošnju plina s poslovnim nastanom u Uniji ili tijela država članica moglo poboljšati funkcioniranje zajedničke kupnje ili da bi pokretanje nadmetanja za kupnju plina ili planirane kupnje plina moglo negativno utjecati na unutarnje tržište, sigurnost opskrbe ili energetska solidarnost, Komisija može izdati preporuku poduzećima za prirodni plin ili poduzećima koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u Uniji ili tijelima država članica da razmotre odgovarajuće mjere. U tom slučaju Komisija, prema potrebi, obavješćuje državu članicu u kojoj poduzeće ima poslovni nastan.
3. Prije izdavanja svake preporuke iz stavka 2. Komisija obavješćuje *ad hoc* upravljački odbor iz članka 4.

4. Subjekt koji Komisiji dostavlja informacije u skladu sa stavkom 1. može navesti treba li se neki dio dostavljenih informacija, neovisno o tome radi li se o poslovnim ili drugim informacijama čije bi otkrivanje moglo naštetiti aktivnostima uključenih stranaka, smatrati povjerljivim i smiju li se dostavljene informacije proslijediti ostalim državama članicama.
5. Zahtjevima za povjerljivost na temelju ovog članka Komisiji se ne smije ograničavati pristup povjerljivim informacijama. Komisija osigurava da je pristup povjerljivim informacijama strogo ograničen na službe Komisije kojima je apsolutno nužno da imaju te informacije. Predstavnici Komisije postupaju s osjetljivim informacijama poštujući njihovu povjerljivost.
6. Ne dovodeći u pitanje članak 346. UFEU-a, povjerljive informacije razmjenjuju se s Komisijom i ostalim relevantnim tijelima samo ako je takva razmjena potrebna radi primjene ove Uredbe. Razmijenjene informacije ograničene su na ono što je relevantno i razmjerno svrsi takvih razmjena informacija. U takvim razmjenama informacija čuva se povjerljivost informacija i štite sigurnost i komercijalni interesi subjekata iz područja primjene ove Uredbe te se primjenjuju učinkoviti alati za fizičku zaštitu podataka. Svi poslužitelji fizički su smješteni i sve se informacije fizički čuvaju na području Unije.

Članak 4.

***Ad hoc* upravljajući odbor**

1. Uspostavlja se *ad hoc* upravljajući odbor radi olakšavanja koordinacije agregiranja potražnje i zajedničke kupnje.
2. Komisija uspostavlja *ad hoc* upravljajući odbor u roku od šest tjedana od stupanja na snagu ove Uredbe, a odbor se sastoji od jednog predstavnika iz svake države članice i jednog predstavnika Komisije. Predstavници ugovornih stranaka Energetske zajednice mogu na poziv Komisije sudjelovati u upravljачkom odboru kad je riječ o bilo kojem pitanju od obostranog interesa. Sastancima *ad hoc* upravljачkog odbora predsjedava Komisija.
3. *Ad hoc* upravljajući odbor donosi svoj poslovnik kvalificiranom većinom u roku od mjesec dana od svoje uspostave.
4. Komisija se savjetuje s *ad hoc* upravljачkim odborom u vezi s nacrtom preporuke koji Komisija dostavlja na temelju članka 3. stavka 4., posebno kad je riječ o tome povećava li se relevantnim kupnjama plina ili nadmetanjem za kupnju plina sigurnost opskrbe u Uniji i jesu li oni u skladu s načelom energetske solidarnosti.
5. Komisija ujedno obavješćuje *ad hoc* upravljajući odbor o učincima koje sudjelovanje poduzeća u zajedničkoj kupnji koju organizira pružatelj usluga ima na sigurnost opskrbe u Uniji i energetska solidarnost, ako je to primjenjivo.
6. Ako se im se prosljeđuju povjerljive informacije skladu s člankom 3. stavkom 7., članovi *ad hoc* upravljачkog odbora postupaju s osjetljivim informacijama poštujući njihovu povjerljivost. Razmijenjene informacije ograničene su na ono što je relevantno i razmjerno svrsi takvih razmjena informacija.

Odjeljak 2.

Agregiranje potražnje i zajednička kupnja

Članak 5.

Privremeni ugovori o uslugama s pružateljem usluga

1. Odstupajući od članka 176. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046¹³, Komisija putem postupka nabave na temelju Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 ugovara pružanje potrebnih usluga sa subjektom s poslovnim nastanom u Uniji koji djeluje kao pružatelj usluga radi ispunjavanja zadaća iz članka 7.
2. U ugovoru o uslugama s odabranim pružateljem usluga utvrđuju se vlasništvo nad informacijama koje dobije pružatelj usluga i predviđa se mogućnost prijenosa tih informacija Komisiji kod raskida ili isteka ugovora o uslugama.
3. U ugovoru o uslugama Komisija utvrđuje praktične aspekte poslovanja pružatelja usluga, uključujući korištenje informatičkog alata, sigurnosne mjere, valutu ili valute, način plaćanja i obveze.
4. U ugovoru o uslugama s pružateljem usluga Komisija zadržava pravo da prati i provodi reviziju pružatelja usluga. U tu svrhu Komisija ima puni pristup informacijama kojima raspolaže pružatelj usluga.
5. Komisija može od pružatelja usluga zatražiti da dostavi sve informacije potrebne za ispunjavanje zadaća iz članka 7. i da joj omogući da provjeri ispunjavaju li poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina obveze koje proizlaze iz članka 10.

---

¹³ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, SL L 193, 30.7.2018., str. 1–222.

Članak 6.

Kriteriji za odabir pružatelja usluga

1. Komisija odabire pružatelja usluga na temelju sljedećih kriterija prihvatljivosti:
  - (a) pružatelj usluga ima poslovni nastan i operativno sjedište na državnom području države članice.
  - (aa) pružatelj usluga ima iskustvo u prekograničnim transakcijama;
  - (b) pružatelj usluga nije:
    - i. predmet ograničenja na temelju mjera ograničavanja Unije donesenih na temelju članka 215. UFEU-a, posebno mjera ograničavanja Unije donesenih s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini ili djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine;
    - ii. izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela na koje se primjenjuju takve mjere ograničavanja Unije niti djeluje u njihovo ime ili prema njihovim uputama; ili
    - iii. izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom Ruske Federacije ili njezine vlade ili bilo koje ruske fizičke ili pravne osobe ili subjekta ili tijela s poslovnim nastanom u Rusiji niti djeluje u njihovo ime ili prema njihovim uputama.

2. Ne dovodeći u pitanje druge obveze dužne pažnje, uspostavljaju se ugovorne obveze između Komisije i pružatelja usluga kako bi se osiguralo da pružatelj usluga pri obavljanju svojih zadaća u skladu s člankom 7. ne stavi, izravno ili neizravno, nikakva sredstva ili gospodarske resurse na raspolaganje fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima, ni u njihovu korist, koji su:
- (a) predmet ograničenja na temelju mjera ograničavanja Unije donesenih na temelju članka 215. UFEU-a, posebno mjera ograničavanja Unije donesenih s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini ili djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine;
  - (b) izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela na koje se primjenjuju takve mjere ograničavanja Unije ili koji djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputama; ili
  - (c) izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom Ruske Federacije ili njezine vlade ili bilo koje ruske fizičke ili pravne osobe ili subjekta ili tijela s poslovnim nastanom u Rusiji ili koji djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputama.
3. Pružatelj usluga nije dio vertikalno integriranog poduzeća aktivnog u proizvodnji prirodnog plina ili opskrbi prirodnim plinom kako je navedeno u članku 2. točki 20. Direktive 2009/73/EZ o plinu, osim u slučaju subjekta razdvojenog u skladu s poglavljem IV. te direktive.

4. Komisija utvrđuje kriterije za odabir i dodjelu uzimajući u obzir, među ostalim, sljedeće kriterije, koje treba navesti u pozivu za podnošenje ponuda:
- (a) stupanj iskustva u pripremi i izvođenju postupaka nadmetanja ili aukcija za prirodni plin ili povezanih usluga, kao što su usluge prijevoza, putem namjenskih informatičkih alata;
  - (b) stupanj iskustva u prilagođavanju postupaka nadmetanja ili aukcija različitim potrebama, kao što su geografska usmjerenost ili rokovi;
  - (c) stupanj iskustva u razvoju informatičkih alata za agregiranje potražnje višestrukih sudionika i povezivanje te potražnje s opskrbom;
  - (d) kvalitetu sigurnosti informatičkog sustava, posebno u smislu zaštite podataka i internetske sigurnosti; i
  - (e) sposobnost identifikacije i akreditacije sudionika, u smislu pravne osobnosti i financijskih mogućnosti.

Članak 7.

Zadace pružatelja usluga

1. Pružatelj usluga organizira agregiranje potražnje i zajedničku kupnju te, osobito:
  - (a) agregira potražnju poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina s pomoću informatičkog alata;
  - (b) traži ponude od dobavljača ili proizvođača prirodnog plina kako bi ih s pomoću informatičkog alata povezao s agregiranom potražnjom;
  - (bb) dodjeljuje prava pristupa opskrbi, uzimajući u obzir razmjernu raspodjelu ponuđenih količina plina između manjih i većih sudionika među poduzećima za prirodni plin i poduzećima koja su potrošači plina koja sudjeluju u agregiranju potražnje. Ako agregirana potražnja premašuje zaprimljene ponude za opskrbu, prava pristupa dodjeljuju se razmjerno potražnji koju su poduzeća koja sudjeluju prijavila tijekom faze agregiranja potražnje za određeno vrijeme i mjesto isporuke;
  - (c) provjerava, akreditira i registrira korisnike informatičkog alata; i
  - (d) korisnicima informatičkog alata ili Komisiji pruža pomoćne usluge, uključujući usluge za olakšavanje sklapanja ugovora, potrebne za ispravno izvršavanje radnji utvrđenih u ugovoru iz članka 5.
2. U ugovoru između Komisije i pružatelja usluga utvrđuju se uvjeti u vezi sa zadacama pružatelja usluga, odnosno u pogledu registracije korisnikâ, objavljivanja i izvješćivanja.

Članak 8.

Sudjelovanje u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji

1. Sudjelovanje u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji otvoreno je i transparentno za sva poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u Uniji bez obzira na zatraženu količinu. Poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina ne mogu sudjelovati kao dobavljači, proizvođači i kupci u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji ako su:
  - (a) predmet ograničenja na temelju mjera ograničavanja Unije donesenih na temelju članka 215. UFEU-a, posebno mjera ograničavanja Unije donesenih s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini ili djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine;
  - (b) izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela na koje se primjenjuju takve mjere ograničavanja Unije ili djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputama; ili
  - (c) izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom Ruske Federacije ili njezine vlade ili bilo koje ruske fizičke ili pravne osobe ili subjekta ili tijela s poslovnim nastanom u Rusiji ili djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputama.

2. Uspostavljaju se ugovorne obveze kako bi se osiguralo da se u postupku zajedničke kupnje koji organizira pružatelj usluga nikakva sredstva ni gospodarski resursi ne stave, izravno ili neizravno, na raspolaganje fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima, ni u njihovu korist, koji su:
  - (a) predmet ograničenja na temelju mjera ograničavanja Unije donesenih na temelju članka 215. UFEU-a, posebno mjera ograničavanja Unije donesenih s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini ili djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine;
  - (b) izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela na koje se primjenjuju takve mjere ograničavanja Unije ili koji djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputama; ili
  - (c) izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom Ruske Federacije ili njezine vlade ili bilo koje ruske fizičke ili pravne osobe ili subjekta ili tijela s poslovnim nastanom u Rusiji ili koji djeluju u njihovo ime ili prema njihovim uputama.
3. Države članice ili drugi dionici mogu pružiti potporu za likvidnost, uključujući jamstva, sudionicima u postupku zajedničke kupnje koji organizira pružatelj usluga u skladu s pravilima o državnim potporama, ako je to primjenjivo. To može uključivati jamstva za pokrivanje potreba za kolateralom ili za pokrivanje rizika od dodatnih troškova zbog nesolventnosti drugih kupaca u istom ugovoru o zajedničkoj kupnji.
5. Poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina s poslovnim nastanom u ugovornim strankama Energetske zajednice mogu sudjelovati u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji pod uvjetom da su uspostavljene potrebne mjere ili aranžmani koji im omogućuju sudjelovanje u agregiranju potražnje i zajedničkoj kupnji na temelju ovog odjeljka i pod uvjetima koji su njemu navedeni.

Članak 9.

Opskrba prirodnim plinom isključena iz zajedničke kupnje

1. Opskrba prirodnim plinom podrijetlom iz Ruske Federacije nije predmet zajedničke kupnje, uključujući opskrbu prirodnim plinom koja stiže u države članice ili ugovorne stranke Energetske zajednice kroz sljedeće ulazne točke:
  - (a) Greifswald;
  - (b) Lubmin II;
  - (c) Imatra;
  - (d) Narva;
  - (e) Värskä;

- (f) Luhamaa;
- (g) Sakiai;
- (h) Kotlovka;
- (i) Kondratki;
- (j) Wysokoje;
- (k) Tietierowka;
- (l) Mozyr;
- (m) Kobryn;
- (n) Sudzha RU/Ukrajina;
- (o) Belgorod RU/Ukrajina;
- (p) Valuyki RU/Ukrajina;
- (q) Serebryanka RU/Ukrajina;
- (r) Pisarevka RU/Ukrajina;
- (s) Sokhranovka RU/Ukrajina;
- (t) Prokhorovka RU/Ukrajina;
- (u) Platovo RU/Ukrajina;
- (v) Strandzha 2 (BG) /Malkoclar (TR).

Članak 10.

Obveza korištenja pružatelja usluga

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina pod njihovom jurisdikcijom sudjeluju u postupku agregiranja potražnje koji organizira pružatelj usluga kao jedan od mogućih načina za postizanje ciljeva punjenja navedenih u člancima 6.a i 20. Uredbe (EU) 2017/1938 .
2. Države članice s podzemnim skladištima zahtijevaju od poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina pod njihovom jurisdikcijom da u postupku agregiranja potražnje koji organizira pružatelj usluga sudjeluju s količinama koje su barem jednake 15 % ukupne količine potrebne za postizanje ciljeva punjenja iz članka 6.a i 20. Uredbe (EU) 2017/1938.
3. Države članice bez podzemnih sustava skladišta plina zahtijevaju od poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina pod njihovom jurisdikcijom da u postupku agregiranja potražnje koji organizira pružatelj usluga sudjeluju s količinama koje su barem jednake 15 % količina koje odgovaraju ciljevima prekograničnog punjenja iz članka 6.c i 20. Uredbe (EU) 2017/1938.
4. Poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina koja sudjeluju u agregiranju potražnje na temelju obveze mogu odlučiti da nakon postupka agregiranja neće kupiti plin. Kupljeni plin može se koristiti u druge svrhe osim za potrebe punjenja skladišta.

Članak 11.

Konzorcij za kupnju plina

1. Poduzeća za prirodni plin i poduzeća koja su potrošači plina koja sudjeluju u agregiranju potražnje koji organizira pružatelj usluga mogu na transparentnoj osnovi koordinirati elemente uvjeta ugovora o kupnji ili iskoristiti ugovore o zajedničkoj kupnji kako bi ostvarili bolje uvjete kod svojih dobavljača, pod uvjetom da poštuju pravo Unije, uključujući pravo Unije u području tržišnog natjecanja, posebno članke 101. i 102. UFEU-a, kako Komisija može utvrditi odlukom na temelju članka 10. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003, kao i zahtjev za transparentnost na temelju članka 3.

Odjeljak 3.

Mjere za bolje iskorištavanje terminalâ za UPP, sustavâ skladišta plina i plinovodâ

Članak 12.

Platforma za rezerviranje sekundarnih kapaciteta za korisnike terminalâ za UPP ili sustavâ skladišta

Korisnici terminalâ za UPP ili sustavâ skladišta koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu, kako je definirano u Uredbi (EZ) br. 715/2009, imaju pravo to učiniti.

Operatori terminalâ za UPP i sustavâ skladišta u roku od najviše dva mjeseca od [stupanje na snagu ove Uredbe] pojedinačno ili na regionalnoj razini uspostavljaju ili upotrebljavaju postojeću transparentnu i nediskriminirajuću platformu za rezerviranje kapaciteta na kojoj korisnici terminalâ za UPP ili sustavâ skladišta mogu svoj ugovoreni kapacitet preprodati na sekundarnom tržištu.

Članak 13.

Platforme za transparentnost terminalâ za UPP i sustavâ skladišta plina

1. Operatori terminalâ za UPP i sustavâ skladišta osiguravaju da u roku od dva mjeseca od [dana stupanja na snagu ove Uredbe] na transparentan i korisnicima pristupačan način objavljuju sve informacije u vezi s europskom platformom za transparentnost terminalâ za UPP odnosno europskom platformom za transparentnost sustavâ skladišta plina koje se zahtijevaju člankom 19. Uredbe (EZ) br. 715/2009. Regulatorna tijela mogu od tih operatora zahtijevati da objave sve dodatne relevantne informacije koje su važne za korisnike sustava.
2. Terminali za UPP kojima je odobreno izuzeće od pravila za pristup treće strane na temelju članka 22. Direktive 2003/55/EZ i članka 36. Direktive 2009/73/EZ i operatori sustava skladišta prirodnog plina u režimu ugovorenog pristupa treće strane iz članka 33. stavka 3. Direktive 2009/73/EZ javno objavljuju konačne tarife za infrastrukturu u roku od mjeseca dana od [dana stupanja na snagu ove Uredbe].

Članak 14.

Djelotvornije iskorištavanje transportnih kapaciteta

1. Operatori transportnih sustava nude nedovoljno iskorištene ugovorene stalne kapacitete na točkama međusobnog povezivanja i virtualnim točkama međusobnog povezivanja na temelju članka 2. kao mjesečni kapacitetni proizvod ili kao dnevni ili unutarnevni kapacitetni proizvod u slučaju nedovoljne iskorištenosti na temelju stavka 2.
2. Ugovoreni stalni kapacitet smatra se nedovoljno iskorištenim ako je korisnik mreže u prethodnom kalendarskom mjesecu u prosjeku iskoristio ili ponudio manje od 80 % rezerviranog stalnog kapaciteta u točki međusobnog povezivanja ili virtualnoj točki međusobnog povezivanja. Operator transportnog sustava prati neiskorišteni kapacitet i obavještuje korisnika mreže o količini kapaciteta koja se treba povući u relevantnoj točki međusobnog povezivanja ili virtualnoj točki međusobnog povezivanja najkasnije prije obavješćivanja o količini kapaciteta za sljedeću periodičnu aukciju mjesečnog kapaciteta u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/459.
3. Količina kapaciteta koja se treba ponuditi jednaka je razlici između prosječne iskorištenosti za prethodni kalendarski mjesec i 80 % stalnog kapaciteta ugovorenog za trajanje dulje od mjesec dana.
4. Pri dodjeli kapaciteta raspoloživi kapacitet ponuđen na aukciji u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/459 ima prednost pred nedovoljno iskorištenim kapacitetom uključenim u aukciju iz mehanizma na temelju stavka 2.

5. Ako se nedovoljno iskorišten kapacitet koji je ponudio operator transportnog sustava proda, on se povlači od izvornog posjednika ugovorenog kapaciteta. Izvorni posjednik smije povučeni stalni kapacitet koristiti na prekidivoj osnovi.
- 5.a Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i u mjeri u kojoj operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio.
6. Prije nego što ponude nedovoljno iskorišten stalni kapacitet u skladu s ovim člankom, operatori transportnih sustava analiziraju moguće učinke na svakoj točki međusobnog povezivanja kojom upravljaju i o tome obavješćuju nadležno nacionalno regulatorno tijelo. Odstupajući od stavaka od 1. do 5.a ovog članka i bez obzira na to jesu li te točke međusobnog povezivanja zagušene ili ne, nacionalna regulatorna tijela mogu odlučiti uvesti jedan od sljedećih mehanizama u svim točkama međusobnog povezivanja:
  - (a) mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/459 i uzimajući u obzir poglavlje 2.2.3. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 715/2009; ili
  - (b) provedbu programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa u skladu s poglavljem 2.2.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 715/2009 nudeći pritom najmanje 5 % dodatnog kapaciteta u odnosu na tehnički kapacitet u relevantnoj točki međusobnog povezivanja; ili

- (c) nuđenje barem inicijalno nenominiranog kapaciteta za dan unaprijed i unutar dana koji se treba dodijeliti kao prekidivi kapacitet.

Stavci od 1. do 5.a automatski se primjenjuju ako se jedan od alternativnih mehanizama na temelju ovog stavka ne primjeni do [SL: tri mjeseca nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe].

7. Prije donošenja odluke iz stavka 6. nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelom susjedne države članice i u obzir uzima mišljenje tog tijela. Ako ulazno-izlazni sustav obuhvaća više država članica u kojima je aktivno više operatora transportnog sustava, nacionalna regulatorna tijela dotičnih država članica zajednički odlučuju o primjeni stavka 6.

POGLAVLJE III. – MJERE ZA SPREČAVANJE PREKOMJERNIH CIJENA PLINA I PREKOMJERNE UNUTARDNEVNE VOLATILNOSTI NA TRŽIŠTIMA ENERGETSKIH IZVEDENICA

Odjeljak 1.

Privremeni unutardnevni instrument za upravljanje prekomjernom volatilnosti na tržištima energetske izvedenice

Članak 15.

Mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti

1. Što je prije moguće, a najkasnije do 31. siječnja 2023. svako mjesto trgovanja na kojem se trguje energetskim robnim izvedenicama za svaku energetsku robnu izvedenicu kojom se na njemu trguje uspostavlja mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti koji se temelji na gornjoj i donjoj graničnoj vrijednosti cijene („granične vrijednosti cijena”) kojim se utvrđuju cijene iznad odnosno ispod kojih se nalog ne može izvršiti („mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti”). Mjesta trgovanja osiguravaju da se mehanizmom za upravljanje unutardnevnom volatilnosti sprečavaju prekomjerna kretanja cijena unutar dana trgovanja za energetske robne izvedenice. Pri uspostavi mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti mjesta trgovanja ujedno osiguravaju da se provedbom tih mjera ne sprečava formiranje pouzdanih zaključnih cijena na kraju dana.

2. Mjesta trgovanja za svaku energetska robnu izvedenicu kojom se na njima trguje utvrđuju primjenjivu metodu izračuna graničnih vrijednosti cijena u odnosu na referentnu cijenu. Prva dnevna referentna cijena jednaka je cijeni utvrđenoj pri otvaranju relevantnog radnog dana. Svaka sljedeća referentna cijena posljednja je tržišna cijena zabilježena u redovitim intervalima. Ako dođe do prekida trgovanja tijekom dana trgovanja, prva referentna cijena nakon prekida cijena je otvaranja u nastavku trgovanja.
3. Granične vrijednosti cijena izražavaju se ili kao apsolutne vrijednosti ili relativno kao postotak promjene u odnosu na referentnu cijenu. Mjesta trgovanja metodu izračuna prilagođavaju posebnostima svake energetske robne izvedenice, profilu likvidnosti tržišta za takvu izvedenicu i njezinom profilu volatilnosti. Mjesto trgovanja bez odgode dostavlja tu metodu nadležnom tijelu.
4. Mjesta trgovanja mijenjaju granične vrijednosti cijena na temelju referentne cijene u redovitim intervalima tijekom vremena trgovanja.
5. Mjesta trgovanja bez odgode objavljuju svojstva mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti koji su uspostavili odnosno svaki put kada su primijenili izmjenu.

6. Mjesta trgovanja provode mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnosti tako da ga integriraju u svoje postojeće sustave za prekid trgovanja koji su već uspostavljeni u skladu s Direktivom 2014/65/EU ili kao dodatni mehanizam u tu svrhu.
7. Ako mjesto trgovanja namjerava izmijeniti metodu izračuna graničnih vrijednosti cijena koja se primjenjuje za određenu energetske robne izvedenicu, ono bez odgode obavješćuje nadležno tijelo o planiranim izmjenama.
8. Ako informacije koje je Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala („ESMA”) prikupilo u skladu s člankom 16. stavkom 3. pokazuju da je potrebna daljnja dosljednost provedbe mehanizma kako bi se osiguralo učinkovitije upravljanje prekomjernom volatilnosti cijena u cijeloj Uniji, Komisija može donijeti provedbene akte kojima se određuju jedinstvena načela za provedbu mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti, uzimajući u obzir posebnosti svake energetske robne izvedenice, profil likvidnosti tržišta za takvu izvedenicu i njezin profil volatilnosti. Posebice kako bi se osiguralo neometano funkcioniranje mjesta trgovanja koja nude trgovanje energetskim robnim izvedenicama, Komisija može odrediti učestalost kojom se granične vrijednosti cijena mijenjaju ili mjere koje treba poduzeti ako se u okviru trgovanja prekorače te granične vrijednosti cijena, što uključuje odredbe za osiguravanje formiranja pouzdanih zaključnih cijena. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 33.

Članak 16.

Uloga nadležnih tijela

1. Nadležna tijela nadziru provedbu mehanizma za upravljanje unutar dnevnim volatilitetom. Nadležna tijela osiguravaju da su razlike u provedbi mehanizama za upravljanje unutar dnevnim volatilitetom među mjestima trgovanja s poslovnim nastanom u njihovim državama članicama propisno opravdane na temelju posebnosti dotičnih mjesta trgovanja ili dotične energetske robne izvedenice.
2. Nadležna tijela osiguravaju da mjesta trgovanja provedu odgovarajuće preliminarne mehanizme kojima se jamči da se prekomjerna volatilitet na tržištima energetskih robnih izvedenica ublažava do uspostavljanja mehanizma za upravljanje unutar dnevnim volatilitetom iz članka 15. stavka 1.
3. Nadležna tijela izvješćuju ESMA-u o provedbi mehanizma za upravljanje unutar dnevnim volatilitetom na mjestima trgovanja pod njihovim nadzorom u roku od tri tjedna od datuma iz članka 15. stavka 1., a najmanje jednom tromjesečno.

Članak 17.

Koordinacijska uloga ESMA-e

1. Na temelju izvješća koja su joj nadležna tijela dostavila u skladu s člankom 16. stavkom 3. ESMA koordinira i prati provedbu mehanizama za upravljanje unutardnevnom volatilnosti.
2. Na temelju izvješća koja su joj dostavila nadležna tijela ESMA dokumentira sve razlike u provedbi mehanizama za upravljanje unutardnevnom volatilnosti u svim jurisdikcijama u Uniji. Do [SL: unijeti datum 6 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe] ESMA Komisiji podnosi izvješće s evaluacijom učinkovitosti mehanizama za upravljanje unutardnevnom volatilnosti. Na temelju tog izvješća Komisija razmatra treba li Vijeću podnijeti prijedlog za izmjenu ove Uredbe.

Odjeljak 2.

Zaduživanje ACER-a za prikupljanje i objavljivanje objektivnih podataka o cijenama

Članak 18.

Zadaće i ovlasti ACER-a za provođenje procjena cijene i određivanje referentnih vrijednosti

1. ACER hitno sastavlja i objavljuje dnevnu procjenu cijene UPP-a, s čime započinje najkasnije dva tjedna nakon stupanja na snagu ove Uredbe. Za potrebe procjene cijene UPP-a ACER sustavno prikuplja i obrađuje podatke o tržištu UPP-a u vezi s transakcijama. Prema potrebi se u procjeni cijene u obzir uzimaju regionalne razlike i tržišni uvjeti.
2. ACER najkasnije do 31. ožujka 2023. sastavlja i objavljuje dnevnu referentnu vrijednost UPP-a koja se određuje na temelju raspona između dnevne procjene cijene UPP-a i cijene namire za ugovor s najkraćim dospeljem plinskih budućnosnica na TTF-u koju ICE Endex Markets B.V. utvrđuje na dnevnoj osnovi. Za potrebe referentne vrijednosti UPP-a ACER sustavno prikuplja i obrađuje sve podatke o tržištu UPP-a.
3. Odstupajući od članka 3. stavka 4. točke (b) Uredbe 1227/2011, obveze i zabrane iz Uredbe (EU) br. 1227/2011 koje se odnose na sudionike na tržištu primjenjuju se na sudionike na tržištu UPP-a. Ovlasti dodijeljene ACER-u na temelju Uredbe (EU) br. 1227/2011 i na temelju Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1348/2014 primjenjuju se i na sudionike na tržištu UPP-a, uključujući odredbe o povjerljivosti.

Članak 19.

Objava procjena cijene UPP-a i referentne vrijednosti UPP-a

1. Procjene cijene UPP-a objavljuju se svakodnevno i to najkasnije do 18h po srednjoeuropskom vremenu za procjenu izravnih transakcijskih cijena. Do 31. ožujka 2023., uz objavljivanje procjene cijene UPP-a, ACER svakodnevno objavljuje referentnu vrijednost UPP-a i to najkasnije do 19h po srednjoeuropskom vremenu ili čim to tehnički bude moguće.
2. Za potrebe ovog članka ACER smije upotrebljavati usluge treće strane.

Članak 20.

Dostavljanje podataka o tržištu UPP-a ACER-u

1. Sudionici na tržištu UPP-a svakodnevno ACER-u dostavljaju podatke o tržištu UPP-a u skladu sa specifikacijama iz članka 21. u standardiziranom formatu putem visokokvalitetnog protokola za prijenos i onoliko blizu stvarnom vremenu koliko je to tehnološki moguće prije objave dnevne procjene cijene (18h po srednjoeuropskom vremenu).
2. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se određuje trenutak u kojem se podaci o tržištu moraju dostaviti prije dnevne objave procjene cijene UPP-a iz stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 33.

3. Ako je primjereno, ACER nakon savjetovanja s Komisijom izdaje smjernice koje se odnose na:
  - (a) pojedinosti informacija koje se moraju dostaviti uz trenutačne pojedinosti o transakcijama o kojima se izvješćuje i temeljne podatke u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1348/2014, uključujući ponude za kupnju i prodaju; i
  - (b) postupke, standardni format i format elektroničkog prijenosa te tehničke i organizacijske zahtjeve za dostavljanje podataka koje treba upotrebljavati za dostavljanje traženih podataka o tržištu.
4. Sudionici na tržištu UPP-a dostavljaju tražene podatke o tržištu UPP-a ACER-u besplatno i putem kanala za dostavljanje podataka koje je uspostavio ACER primjenjujući, ako je to moguće, već postojeće i raspoložive postupke.

Članak 21.

Kvaliteta podataka o tržištu

1. Podaci o tržištu UPP-a sadržavaju:
  - (a) ugovorne strane, uključujući pokazatelj kupnje/prodaje;
  - (b) stranu koja dostavlja podatke;
  - (c) transakcijsku cijenu;
  - (d) ugovorene količine;
  - (e) vrijednost ugovora;
  - (f) razdoblje unutar kojeg se očekuje dolazak isporuke UPP-a;

- (g) uvjete isporuke;
- (h) točke isporuke;
- (i) vremenske žigove:
  - i. podnošenja ponude za kupnju ili prodaju;
  - ii. transakcije;
  - iii. prijave ponude za kupnju, ponude za prodaju ili transakcije;
  - iv. ACER-ova zaprimanja podataka o tržištu UPP-a.

2. Sudionici na tržištu UPP-a ACER-u dostavljaju podatke o tržištu UPP-a u sljedećim jedinicama i valutama:

- (a) cijene transakcije, ponude za kupnju i ponude za prodaju navode se u valuti iz ugovora i u EUR/MWh, prema potrebi zajedno s primijenjenim konverzijskim i valutnim tečajevima;
- (b) ugovorene količine navode se u jedinicama iz ugovora i u MWh;
- (c) razdoblje unutar kojeg se očekuje dolazak isporuke navodi se kao datumi isporuke u formatu UTC (usklađeno svjetsko vrijeme);
- (d) točka isporuke navodi se kao valjani identifikator s ACER-ova popisa, kako je primjerice navedeno na popisu terminala za UPP koji podliježu izvješćivanju, u Uredbi (EU) br. 1227/2011 i Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 1348/2014; vremenski žig navodi se u formatu UTC;
- (e) ako je to primjenjivo, formula za određivanje cijene u dugoročnom ugovoru navodi se u cijelosti.

3. ACER izdaje smjernice u pogledu kriterija na temelju kojih je jedan podnositelj odgovaran za znatan dio podataka o tržištu UPP-a dostavljenih u određenom referentnom razdoblju i kako se to stanje uzima u obzir u dnevnoj procjeni cijene UPP-a i referentnim vrijednostima UPP-a.

Članak 22.

Kontinuitet poslovanja

ACER redovito preispituje, ažurira i objavljuje svoju metodologiju za procjenjivanje referentne cijene UPP-a i referentne vrijednosti UPP-a te metodologiju za izvješćivanje o podacima o tržištu i objavljivanje procjena cijene UPP-a i referentnih vrijednosti UPP-a, uzimajući u obzir stajališta subjekata koji dostavljaju podatke o tržištu.

POGLAVLJE IV. – MJERE U SLUČAJU IZVANREDNOG STANJA U VEZI S PLINOM

Odjeljak 2.

Solidarnost u pogledu plina za opskrbu električnom energijom, ključne industrijske sektore i zaštićene kupce

Članak 27.

Proširenje solidarne zaštite na kritične količine plina za sigurnost opskrbe električnom energijom

1. Odstupajući od članka 13. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/1938, mjera solidarnosti na temelju članka 13. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/1938 primjenjuje se samo ako država članica koja zatraži njezinu primjenu nije u mogućnosti pokriti:
  - (a) deficit u opskrbi plinom svojih kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti ili, ako je država članica poduzela privremene mjere za smanjenje potrošnje zaštićenih kupaca koja nije nužna u skladu s člankom 28., ključne količine potrošnje plina za svoje kupce zaštićene mehanizmom solidarnosti;
  - (b) kritičnu količinu plina za sigurnost opskrbe električnom energijom iako je primijenila mjeru iz članka 11. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/1938. Primjenjuju se uvjeti utvrđeni u članku 13. stavku 3. točkama od (b) do (d) Uredbe (EU) 2017/1938.

2. Države članice koje su obvezne pružiti solidarnost na temelju stavka 1. imaju pravo isključiti iz ponude solidarnosti:
- (a) opskrbu za svoje kupce zaštićene mehanizmom solidarnosti u mjeri u kojoj to utječe na ključne količine ili, ako je država članica poduzela privremene mjere za smanjenje potrošnje zaštićenih kupaca koja nije nužna u skladu s člankom 28., opskrbu ključnim količinama potrošnje plina za svoje kupce zaštićene mehanizmom solidarnosti;
  - (b) opskrbu kritičnim količinama plina za sigurnost opskrbe električnom energijom;
  - (c) opskrbu količinama plina za električnu energiju potrebnu za proizvodnju i transport plina; i
  - (d) količine plina potrebne za rad kritične infrastrukture za sigurnost opskrbe kako je navedena u Prilogu II., kao i za druga postrojenja ključna za funkcioniranje vojnih, nacionalnih sigurnosnih i humanitarnih službi.
3. Kritične količine plina za sigurnost opskrbe električnom energijom, kako su navedene u stavku 1. točki (b) i stavku 2. točkama (b) i (d), ne premašuju količine iz Priloga 1. Ako država članica može dokazati da je potrebna veća količina plina kako bi se izbjegla elektroenergetska kriza u toj državi članici, Komisija može na temelju obrazloženog zahtjeva odlučiti o dopuštenju da se isključe veće količine.

4. Ako se od država članica čiji je elektroenergetski sustav sinkroniziran samo s elektroenergetskim sustavom treće zemlje zatraži da pruže mjere solidarnosti, one iznimno mogu isključiti veće količine plina u slučaju da elektroenergetski sustav više nije sinkroniziran sa sustavom te treće zemlje sve dok su za osiguravanje sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sustava potrebne usluge izoliranog elektroenergetskog sustava ili druge usluge za operatera sustava za prijenos električne energije

Članak 28.

Mjere za smanjenje potražnje koje se odnose na zaštićene kupce

1. Države članice smiju iznimno poduzeti privremene mjere kako bi smanjile potrošnju zaštićenih kupaca, kako su definirani u članku 2. stavku 5. Uredbe (EU) 2017/1938, koja nije nužna, osobito ako se proglašava neka od kriznih razina na temelju članka 11. stavka 1. i članka 12. Uredbe (EU) 2017/1938 ili uzbunjivanje na razini Unije na temelju Uredbe (EU) 2022/1369. Takve su mjere ograničene na potrošnju plina koja nije nužna i u njima se uzimaju u obzir elementi iz članka 6. stavka 2. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom. Takve izvanredne mjere mogu se poduzeti tek nakon procjene u pogledu uvjeta za određivanje takvih količina plina koje nisu nužne koju provedu nadležna tijela država članica, kako su definirana u članku 2. točki 7. Uredbe (EU) 2017/1938.
2. Kao posljedica mjera iz stavka 1. potrošnja ugroženih kupaca, kako su ih države članice definirale u skladu s člankom 3. stavkom 3. Direktive 2009/73/EZ, ni u kojem se slučaju ne smanjuje niti države članice isključuju zaštićene kupce zbog primjene stavka 1.

Članak 29.

Zaštitne mjere za prekogranične protoke

Ako Komisija podnese zahtjev na temelju članka 12. stavka 6. prvog podstavka Uredbe (EU) 2017/1938 radi prekida neopravdanih ograničenja prekograničnih protoka plina ili pristupa plinskoj infrastrukturi ili mjera kojima se ugrožava opskrba plinom u drugoj državi članici, nadležno tijelo, kako je definirano u članku 2. stavku 7. Uredbe (EU) 2017/1938, ili država članica, umjesto da primjenjuju postupak predviđen u članku 12. stavku 6. drugom podstavku Uredbe (EU) 2017/1938, mijenjaju svoju radnju ili poduzimaju radnju kako bi osigurali da postupaju u skladu sa člankom 12. stavkom 5. Uredbe (EU) 2017/1938.

Odjeljak 3.

Pravila za pružanje mjera solidarnosti

Članak 30.

Privremeno proširenje obveza solidarnosti na države članice koje raspolažu terminalima za UPP

1. Obveza pružanja mjera solidarnosti na temelju članka 13. stavka 1. Uredbe (EU) 2017/1938 ne primjenjuje se samo na države članice izravno povezane s državom članicom koja je zatražila solidarnost nego i na države članice koje raspolažu terminalima za UPP, pod uvjetom da je raspoloživ potreban kapacitet u relevantnoj infrastrukturi, uključujući brodove i tankere za prijevoz UPP-a.
  - 1.a Članak 13. stavci od 2. do 9. Uredbe (EU) 2017/1938 primjenjuju se na države članice koje raspolažu terminalima za UPP, osim ako je ovom Uredbom predviđeno drukčije.
2. Države članice koje raspolažu terminalima za UPP koje nisu izravno povezane s državom članicom koja je zatražila solidarnost mogu se bilateralno dogovoriti s bilo kojom drugom državom članicom o tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima solidarnosti koji se odnose na pružanje solidarnosti.
3. Zadana osnovna pravila za pružanje mjera solidarnosti na temelju članka 31. primjenjuju se i na nepovezane države članice ako u trenutku zaprimanja zahtjeva za solidarnost nisu sklopljeni bilateralni aranžmani.

Članak 31.

Zadana osnovna pravila za mjere solidarnosti

1. Ako dvije države članice nisu postigle dogovor o tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima na temelju članka 13. stavka 10. Uredbe (EU) 2017/1938 (dalje u tekstu „sporazum o solidarnosti”), isporuka plina na temelju obveze iz članka 13. stavka 1. u slučaju izvanrednog stanja podliježe uvjetima iz ovog članka.
2. Naknada za mjeru solidarnosti ne premašuje opravdane troškove i, odstupajući od članka 13. stavka 8. Uredbe 2017/1938, u svakom slučaju uključuje:
  - (a) cijenu plina u državi članici koja pruža solidarnost;
  - (b) troškove skladištenja i transporta, uključujući moguće pristojbe koje proizlaze iz preusmjerenja isporuka UPP-a do zatražene točke međusobnog povezivanja;
  - (bb) troškove sporova za povezane sudske ili arbitražne postupke u koje je uključena država članica koja pruža solidarnost;
  - (c) druge neizravne troškove koji nisu obuhvaćeni cijenom plina, kao što je nadoknada financijske ili druge štete nastale zbog prisilnog isključivanja kupaca u vezi s pružanjem solidarnosti, pod uvjetom da ti neizravni troškovi ne premašuju 100 % cijene plina.
- 2.b Ako država članica zatraži naknadu neizravnih troškova na temelju stavka 2. točke (c) koji premašuju 100 % cijene plina, Komisija nakon savjetovanja s relevantnim nadležnim tijelima odlučuje je li veća naknada primjerena, uzimajući u obzir specifične ugovorne i nacionalne okolnosti slučaja i načelo energetske solidarnosti.

3. Osim ako država članica koja je zatražila solidarnost i država članica koja pruža solidarnost dogovore drugu cijenu, cijena plina koji se isporučuje državi članici koja je zatražila solidarnost odgovara tržišnoj cijeni za dan unaprijed u državi članici koja pruža solidarnost na datum koji prethodi zahtjevu za solidarnost ili odgovarajućoj tržišnoj cijeni za dan unaprijed na najbližoj dostupnoj virtualnoj točki trgovanja burze ili dogovorenom čvorištu.
6. Država članica koja je zatražila solidarnost državi članici koja pruža solidarnost ili subjektu koji obje države članice navedu u odgovoru na zahtjev za solidarnost i potvrdi o primanju i preuzimanju količine izravno isplaćuje naknadu za količine plina isporučene u kontekstu zahtjeva za solidarnost na temelju članka 32.
7. Država članica kojoj je upućen zahtjev za mjeru solidarnosti pruža mjeru solidarnosti što je prije moguće, a najkasnije tri dana nakon zahtjeva. Država članica smije odbiti pružanje solidarnosti državi članici koja je zatražila solidarnost samo ako dokaže:
  - (a) da nema dovoljno plina za količine iz članka 27. stavka 2. točaka od (a) do (d), ili
  - (b) da ne raspolaže dovoljnim kapacitetom spojnih plinovoda, kako je utvrđeno u članku 13. stavku 7. Uredbe 2017/1938, i da nema mogućnost za isporuku dovoljnih količina UPP-a.
8. Uz zadana osnovna pravila utvrđena u ovom članku države članice mogu dogovoriti tehničke aranžmane i koordinaciju u pogledu pružanja solidarnosti.
9. Odredbama ovog članka ne dovode se u pitanje postojeći aranžmani za siguran i pouzdan rad plinskog sustava.

Članak 32.

Postupak za mjere solidarnosti ako ne postoji sporazum o solidarnosti

1. Država članica koja traži primjenu mjera solidarnosti šalje zahtjev za solidarnost drugoj državi članici u kojem navodi barem sljedeće informacije:
  - (a) podatke za kontakt nadležnog tijela države članice;
  - (b) podatke za kontakt relevantnih operatora transportnog sustava države članice (ako je to primjenjivo);
  - (c) podatke za kontakt treće strane koja djeluje u ime države članice (ako je to primjenjivo);
  - (d) razdoblje isporuke, uključujući vrijeme prve moguće isporuke i predviđeno trajanje isporuka;
  - (e) točke isporuke i točke međusobnog povezivanja;
  - (f) količinu plina u kWh za svaku točku međusobnog povezivanja;
  - (g) kvalitetu plina.

2. Zahtjev za solidarnost šalje se istovremeno državama članicama koje bi potencijalno mogle pružiti mjere solidarnosti, Komisiji i nacionalnim kriznim upraviteljima imenovanima na temelju članka 10. stavka 1. točke (g) Uredbe (EU) 2017/1938.

3. Države članice koje prime zahtjev za solidarnost šalju odgovor u kojem navode kontaktne točke iz stavka 1. točaka od (a) do (c) i količinu koja se može isporučiti do točaka međusobnog povezivanja u zatraženo vrijeme kako je navedeno u stavku 1. točkama od (e) do (g). U odgovoru se navodi količina koja proizlazi iz mogućeg ograničavanja ili, ako je to izričito neophodno, iz oslobađanja strateških zaliha ako je količina koja se može isporučiti na temelju dobrovoljnih mjera nedovoljna.
4. Zahtjevi za solidarnost podnose se najmanje 72 sata prije navedenog vremena isporuke. Rok za odgovor na zahtjeve za solidarnost iznosi 24 sata. Država članica koja je zatražila solidarnost potvrđuje primanje i preuzimanje količine u roku od 24 sata prije potrebnog vremena isporuke.
5. Zahtjev se može podnijeti za razdoblje od jednog ili nekoliko dana, a odgovor odgovara zatraženom trajanju.
6. Ako solidarnost pruža nekoliko država članica i ako postoje bilateralni aranžmani solidarnosti s jednom državom članicom ili više njih, ti aranžmani imaju prednost u odnosu između država članica koje su ih bilateralno dogovorile. Zadana osnovna pravila utvrđena u ovom članku primjenjuju se samo na ostale države članice koje pružaju solidarnost.
7. Komisija može olakšavati provedbu sporazumâ o solidarnosti, osobito predloškom u obliku sigurne internetske platforme koja omogućuje prenošenje zahtjeva i ponuda u stvarnom vremenu.

POGLAVLJE V. – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 34.

(članak premješten iz teksta niže, nema izmjena u tekstu)

Preispitivanje

Komisija najkasnije do 1. listopada 2023. provodi preispitivanje ove Uredbe s obzirom na opće stanje opskrbe Unije plinom te Vijeću podnosi izvješće o glavnim nalazima tog preispitivanja. Komisija može na temelju tog izvješća predložiti produljenje valjanosti ove Uredbe.

Članak 35.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Uredba se primjenjuje tijekom razdoblja od godine dana od stupanja na snagu.

Članak 14. primjenjuje se od [SL: tri mjeseca od stupanja na snagu ove Uredbe].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica

PRILOG 1.

a) Najveće kritične količine plina za sigurnost opskrbe električnom energijom na temelju članka 27. za razdoblje od prosinca 2022. do ožujka 2023.¹⁴

Vrijednosti u milijunima kubičnih metara	Prosinac 2022.	Siječanj 2023.	Veljača 2023.	Ožujak 2023.
AT	74,24	196,83	152,20	139,35
BE	399,05	458,77	382,76	398,99
BG	61,49	71,26	61,55	63,29
CY	–	–	–	–
CZ	17,26	49,64	34,80	28,28
DE	2 090,53	2 419,56	2 090,59	1 863,77
DK	249,48	295,56	254,87	268,09
EE	5,89	5,78	5,00	1,05
EL	209,95	326,68	317,18	232,80
ES	1 378,23	1 985,66	1 597,27	1 189,29
IE	372,76	375,29	364,26	375,74
FI	28,42	39,55	44,66	12,97
FR	876,37	875,58	802,53	771,15
HR	10,95	66,01	59,99	48,85

¹⁴ Brojke iz Priloga I. točaka a) i b) temelje se na podacima iz procjene zimske adekvatnosti na temelju članka 9. Uredbe (EU) 2019/941 koju je provela Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E), osim u slučaju Malte, u kojoj proizvodnja električne energije ovisi isključivo o isporukama UPP-a i nema znatnih skladišnih kapaciteta. S obzirom na specifičnost niskokaloričnog plina, vrijednosti za Nizozemsku u ovoj tablici trebalo bi pomnožiti s konverzijskim faktorom 37,89 podijeljeno s 35,17. Prilog I. točka a) predstavlja pojedinačne mjesečne količine koje je ENTSO-E izračunao za mjesec od prosinca 2022. do ožujka 2023.; brojke iz tablice 1 b) za mjesec od travnja 2023. do prosinca 2023. predstavljaju prosjek vrijednosti iz razdoblja od prosinca 2022. do ožujka 2023.

HU	82,13	133,97	126,44	93,72
IT	2 166,46	3 304,99	3 110,79	2 774,67
LV	89,26	83,56	84,96	66,19
LT	16,13	20,22	18,81	4,21
LU	–	–	–	–
MT	32,88	34,84	31,43	33,02
NL	684,26	762,31	556,26	480,31
PL	158,14	158,64	136,97	148,64
PT	409,97	415,22	368,54	401,32
RO	130,35	179,35	162,41	159,71
SI	12,98	15,15	13,35	12,80
SK	33,99	47,26	34,80	34,76
SE	18,05	18,61	17,71	15,76

b) Najveće kritične količine plina za sigurnost opskrbe električnom energijom na temelju članka 27. za razdoblje od travnja 2023. do prosinca 2023.

Vrijednosti u milijunima kubičnih metara	Mjesečna vrijednost
AT	140,66
BE	409,89
BG	64,40
CY	–
CZ	32,50
DE	2 116,11
DK	267,00
EE	4,43
EL	271,65
ES	1 537,61
IE	372,01
FI	31,40
FR	831,41
HR	46,45
HU	109,06
IT	2 839,23
LV	80,99
LT	14,84
LU	–
MT	33,03
NL	620,79

PL	150,60
PT	398,76
RO	157,96
SI	13,57
SK	37,70
SE	17,53

PRILOG II.

Kritična infrastruktura za sigurnost opskrbe na temelju članka 27. stavka 2. točke (d)

Sektor	Podsektor	
I. Energetika	1. Električna energija	Infrastruktura i objekti za proizvodnju i prijenos električne energije vezano uz opskrbu električnom energijom
	2. Nafta	Proizvodnja, rafiniranje, prerada, skladištenje i prijenos nafte naftovodima
	3. Plin	Proizvodnja, rafiniranje, prerada, skladištenje i prijenos plina plinovodima Terminali za UPP
II. Prijevoz	4. Cestovni prijevoz	
	5. Željeznički prijevoz	
	6. Zračni prijevoz	